

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

**Факультет іноземних мов
кафедра англійської мови**

**Засоби творення комічного у сучасному англomовному дискурсі
(на матеріалі роману Джеральда Дарелла “My family and other animals”)**

Кваліфікаційна робота

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконала:

студентка 2 курсу, 601рупи

Тураш Інна Іванівна

Керівник:

Доцент, кандидат філологічних
наук,

Мусурівська О.В.

До захисту допущено

на засіданні кафедри

протокол №_____ від _____ 2024 р.

Зав. кафедрою _____ проф. Єсипенко Н.Г.

Чернівці – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ДИСКУРСУ.....	10
1.0 Вступні зауваження до розділу 1	10
1.1 Сутність поняття дискурсу.....	10
1.2 Типологія дискурсу	16
1.3 Художній дискурс.....	20
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2 ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ЗАСОБІВ ТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ.....	25
2.0. Вступні зауваження до розділу 2	25
2.1 Основні підходи до вивчення комічного. Поняття комічного та його види	25
2.2 Британський гумор: види та функції	32
Висновки до розділу 2	38
РОЗДІЛ 3. ЗАСОБИ ТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО В РОМАНІ ДЖЕРАЛЬДА ДАРЕЛЛА «THE FAMILY AND OTHER ANIMALS»	39
3.0. Вступні зауваження до розділу 3	39
3.1. Іронія як джерело створення комічного ефекту в романі Джеральда Дарелла	39
3.2. Порівняння як джерело створення комічного ефекту романі Джеральда Дарелла	40
3.3. Метафора та гіпербола як джерело створення комічного ефекту в романі Джеральда Дарелла	46

3.3. Вульгаризми як засіб творення комічного романі Джеральда Дарелла	48
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	53
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
ДОДАТКИ	60

Анотація

ТУРАШ, Інна, 2024. Засоби творення комічного у сучасному англомовному дискурсі (на матеріалі роману Джеральда Дарела «My family and other animals»).

[Магстерська робота]. – Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Факультет іноземних мов. – Науковий керівник доцент, кандидат філологічних наук Мусурівська Олеся, Чернівці; ЧНУ, 2024. с.

Важливість значення поняття комічного виходить за межі лінгвістики. Гумор це суб'єктивна річ, тому в кожного автора є свій ідеостиль. Ця робота присвячена дослідженню форм комічного та особливостей британського гумору, так як автор роману є британцем. У першому розділі розглянуто сутність поняття дискурсу, його типологія і окремий вид – художній дискурс. В другому розділі проаналізовано основні підходи до вивчення комічного та його види. Охарактеризовано британський гумор та його функції. У третьому розділі представлені засоби творення комічного в романі Джеральда Дарелла «My family and other animals» .

Ключові слова: іронія, порівняння, метафора, гіпербола, вульгаризм.

Abstract

TURASH, Inna, 2024. Means of creating the comic in modern English-language discourse (based on the material of Gerald Durrell's novel "My Family and Other Animals").

Master's thesis. – Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Faculty of Foreign Languages. – Scientific advisor Associate Professor, Candidate of Philological Sciences Musurivska Olesya, Chernivtsi; ChNU, 2024. p.

The importance of the meaning of the concept of the comic goes beyond linguistics. Humor is a subjective thing, so each author has his own ideostyle. This work is devoted to the study of the forms of the comic and the features of British humor, since the author of the novel is British. The first part considers the essence of the concept of discourse, its typology and a separate type - artistic discourse.

The second part analyzes the main approaches to the study of the comic and its types. British humor and its functions are characterized. The third part presents the means of creating the comic in Gerald Durrell's novel "My Family and Other Animals".

Keywords: irony, simile, metaphor, hyperbole, vulgarity.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ І.І. Тураш
(підпис)

ВСТУП

Актуальність теми. Магістерська робота присвячена дослідженню засобів творення комічного у сучасному англомовному дискурсі в романі Джеральда Дарелла “My Family and other animals”. Комічне займає важливу роль в житті кожної людини, так як саме воно допомагає розвиватися та проходити перешкоди в житті. Комічне оточує людей повсюди. Сучасний світ важко уявити без цієї частини життя.

Питання комічного досліджували А. Бергсон, А. Кестлер, С. Аттардо, Д. Таннен, П. Кіт-Спігель. Важливим є правильний поділ комічного на форми, це досліджували О. Самохіна, В.А. Скіданова, А.Н. Чудінова.

Окремо виділяють вид гумору – британський англійський гумор, який дослідили в різних аспектах. Специфіку та особливості англійського гумору дослідили в своїх працях І.В. Вержинська «Лінгвокультурний аналіз британського та американського гумористичного фентезі», Є. В. Шабуніна «Англійський гумор як лінгвокультурне явище», О. К. Ільїна «Особливості англійських жартів», В. П. Шестакова «Англійська література і англійський національний характер», S. Friedman “The cultural currency of a good sense of humour: British comedy and new forms of distinction”.

Предметом дослідження є засоби творення комічного у сучасному англомовному художньому дискурсі на базі роману Джеральда Дарелла «My family and other animals».

Об’єктом дослідження є засоби творення комічного у сучасному англомовному дискурсі.

Метою магістерської дисертації є дослідження суті комічного та національного англійського гумору в художній літературі на матеріалі роману Джеральда Дарелла «The family and other animals».

Тема визначає такі **завдання**:

- 1) дослідити поняття та сутність дискурсу;
- 2) дослідити характерні особливості британського гумору;

- 3) проаналізувати основні засоби вираження комічного в літературі;
- 4) описати основні засоби творення комічного в романі Джеральда Дарелла “My family and other animals”.

Методи дослідження: описовий та зіставний. Описовий метод обраний задля опису всіх видів комічного, які застосовані в романі. Зіставний метод обраний заради здійснення більш глибокого аналізу використаних видів комічного. Метод кількісного аналізу для вирахування використаних форм комічного в романі Джеральда Дарелла.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому що вперше досліджуються форми комічного на матеріалі Джеральда Дарелла «My family and other animals».

Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що отримані результати можна використати для більш глибокого дослідження стилю Джеральда Дарелла.

Практичне значення полягає в можливості бути використаним на курсі стилістики, або при написанні курсових робіт.

Особистий внесок дослідника. Самостійно виконано критичний огляд літературних джерел, аналіз форм комічного, які використані в романі Джеральда Дарелла «My family and other animals», сформульовані висновки роботи.

Апробація роботи. Основні положення і результати роботи були повідомлені і обговорювалися на Щорічній студентській науковій конференції Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Чернівці, 2023 р.). Основний зміст роботи опублікований у науковій праці «Матеріали студентської конференції Чернівецького національного університету [17].

Структура роботи. Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 68 сторінок, з яких 49 сторінок – основний текст. У

роботі наведено 3 додатки. Список використаних джерел містить 50 найменувань.

У **вступі** визначені актуальність, об'єкт, предмет, мета та завдання, матеріал дослідження, розкривається наукова новизна розвідки, а також її теоретичне та практичне значення.

У **першому розділі** відбувається огляд теоретичних засад поняття та сутності дискурсу.

Другий розділ присвячений поняттю та сутності засобів творення комічного у сучасному англомовному дискурсі.

У **третьому** розділі встановлені та проаналізовані засоби творення комічного в романі Джеральда Дарелла «My family and other animals».

У **висновках** викладено теоретичні та практичні результати магістерської праці.

РОЗДІЛ 1

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ДИСКУРСУ

1.0. Вступні зауваження до першого розділу

Розділ присвячено висвітленню поняття дискурсу, опису типології дискурсу та визначення поняття художній дискурс.

1.1. Сутність поняття дискурсу

Протягом останніх років було написано багато праць для визначення поняття дискурсу. Визначення цього поняття є складним, тому що воно опинилося на перетині таких наукових дисциплін: антропологія, лінгвістика, соціолінгвістика, соціологія, психолінгвістика, психологія та когнітивна психологія. За допомогою зусиль вчених різних областей науки теорія дискурсу визначається, як самостійна міждисциплінарна область знань.

У сучасній лінгвістиці дискурс асоціюється з такими поняттями, як мова, вислови, розмовна діяльність, текст, монолог, діалог, комунікація. З одного боку поняття дискурсу є ширше, а з іншого відбувається ототожнення, що є хибним.

Найбільш давнім значенням слово *discours* завдячує французькій мові, означає діалогічна мова. Американський лінгвіст Зеллінг Гарріс першим вжив значення дискурс в 1952 році у статті «Discourse Analysis», що близьке до сучасного. Він звернув увагу на вивчення мовних одиниць, що складаються з більш ніж одного речення, з урахуванням соціального контексту, в якому вони фігурують [37].

Французький мовознавець Еміль Бенвеніст на початку 1970-х років в своїх працях оформив науковий термін «дискурс». Слово набуває мовного значення, яке надається суб'єктом для впливу на слухача [22]. Він

стверджував, що мовлення відбувається крізь призму суб'єктивних потреб і бажань у рамках мовленнєвих жанрів.

Швейцарський лінгвіст Патрік Серіо визначає дискурс, як систему вимог, що висуваються до висловлювань на основі соціальної чи ідеологічної позиції [28].

Нідерландський лінгвіст Тен ван Дейк трактував дискурс у вузькому сенсі як текст чи розмову, а в широкому як «комунікативну подію, що відбувається між мовцем, слухачем (спостерігачем та ін.) в процесі комунікативної дії в певному часовому просторовому та іншому контексті» [35].

Завдяки працям Мішеля Фуко, зокрема «Порядок дискурсу» (1971) термін набув філософського звучання. На думку автора, дискурс – це «сукупність висловлювань, що належать до однієї і тієї ж системи формацій. Саме таким чином я можу говорити про кліматичний дискурс, дискурс економічний, дискурс природничої історії і дискурс психіатрії» [32]. Він вважав, що в суспільстві дискурс організовується, контролюється, піддається селекції та перерозподіляється за допомогою процедур, призначених приборкати непередбачуваність, нейтралізувати владні повноваження [33].

Завдяки працям Мішеля Пешо, Мішеля Фуко, Луї Альтюссера, Жака Лакана, Жака Деріди, французька школа дискурсного аналізу характеризується більшою філософською орієнтацією, а також акцентом на ідеологічних, історичних і психоаналітичних аспектах дискурсу [23], [30].

На даний момент функціонально-комунікативний підхід досліджує дискурс як фундаментальну форму повсякденної людської практики і характеризує його, як складне комунікативне явище що включає, крім тексту, позамовні чинники (знання навколишнього світу, установки, думки, цілі автора), необхідні для розуміння тексту.

Лінгвістичні аспекти теорії дискурсу досліджували Е. Бенвеніст, О. Кубрякова, Дж. Лакофф, М. Пеше; семіотичні аспекти : Р. Барт, У. Еко, Ж. Бодріяр, П. Серіо; комунікативно-семіотичні: Е. Шейгал, О. Русакова;

комунікативно-культурологічні: В. Карасик, С. Холл; політичні: Я. Торфінг, П. Чілтон, К. Шаффнер; теорія медіадискурсу: Т. Дейк, Н. Феркло, Л. Чоуліакарі; теорії філософського дискурсу постструктуалістів (Ж. Дельоз, Ж. Дерріда, Ю. Крістева, М. Фуко, Ж.-Ф. Ліотар) та Ю. Габермаса. В Україні цими питаннями займаються О. Боровицька, Р. Бубняк, Г. Жуковець, О. Зернецька, Т. Воропай, В. Іванов, В. Шкляр, Р. Іванченко, Г. Яворська.

Згідно класифікації Маріанне В. Йоргенсен і Луїзи Дж. Філліпс, яка викладена в книзі «Дискурс-аналіз. Теорія і метод». Вони пояснюють, що дискурс зазвичай сприймається як уявлення про те, що мова організована на основі конкретних поведінкових моделей, які формують твердження людей у різних соціальних контекстах. Наприклад, «медичний дискурс», «політичний дискурс» тощо. Дискурс-аналіз це дослідження таких закономірностей [14, 17].

В книзі «Дискурс-аналіз. Теорія і метод» Маріанни В. Йоргенсен та Луїзи Дж. Філліпс класифікація теорій дискурсу була розроблена шляхом порівняльного дослідження трьох теоретико-методологічних підходів до дискурсного аналізу. Автори відносять їх до однієї міждисциплінарної галузі соціально конструкційного дискурс-аналізу. Три підходи, що розглядають дискурс з точки зору соціального конструкціонізму:

- 1) теорія дискурсу Лаклау – Муфф;
- 2) КДА (критичний дискурс-аналіз);
- 3) дискурсивна психологія

«У основі всіх підходів, - говорять автори книги, - загальне уявлення про те, що наш спосіб спілкування не тільки відображає світ ідентичності та соціальні взаємовідносини, але й відіграє активну роль у його створенні та перетворенні» [14, 18].

Автори зробили порівняння трьох теорій дискурсу спираючись на такі фактори:

1. Проаналізували основні риси соціального конструкціонізму, який поєднує три теорії і виступає в якості специфічної парадигми.

2. Виділили відмінні особливості кожної теорії за допомогою методу позиціонування.

На думку авторів кожен підхід має власні філософсько-теоретичні передумови, які включають особливе розуміння дискурсу, соціальної практики та критики. Передумови відіграють значну роль у визначенні мети, методів і акцентів дослідження. В результаті виникають такі відмінності:

- 1) Вирішення питання про область впливу дискурсів: вони формують соціальний світ повністю чи частково?
- 2) Що є основним предметом дослідження дискурсивного аналізу.

В одних теоріях аналізується дискурс людей в щоденних відносинах, в інших – надають перевагу публічним, ідеологічним та академічним дискурсам [11, 18].

Дослідники розпочали свій порівняльний аналіз із окреслення принципів і припущень, які лежать в основі методології аналізу дискурсу соціального конструктивізму. Вони перерахували вимоги наступним чином:

1. Якщо ми говоримо мовою аналізу дискурсу, то наше знання є продуктом дискурсу, оскільки наші ідеї та знання про світ не є прямим відображенням зовнішнього світу, а радше результатом категоризації діяльності [29, 23-25].
2. Способи розуміння світу обумовлені культурним та історичним контекстом [29, 23-25].
3. Люди будують істини та демонструють один одному, що правда, а що хибність під час соціальних взаємодій, таким чином створюються знання [29, 23-25].
4. Відповідно до конкретного світогляду певна поведінка вважається природною, інша – неприйнятною; «різне соціальне розуміння світу призводить до різної соціальної поведінки, а тому соціальна структура знання та істини має соціальні наслідки» [29, 23-25].

Вчені стверджують, що всі три соціальні конструкціоністські підходи до

аналізу дискурсу мають спільне походження. Оскільки на них вплинули теорії структуралізму та постструктуралізму, їхня робота базується на структуралістських та пост структуралістських інтерпретаціях мови, яку вони вважають значущим чинником у формування світу.

Л. Дж. Філіпс та М. В. Йоргенсен вважають теорію дискурсу Шакло Муфф та Ернесто Лакло – найближчою до ідей пост структуралізму. Муфф та Лакло вважають, що дискурси – це методи комунікації та розуміння, які борються за домінування у формуванні соціального світу, кожен з яких пропонує різні інтерпретації та значення. Дискурси постійно змагаються між собою для отримання переваги один над одним. «Боротьба дискурсів» - це ключове слово цієї теорії.

За Е. Лакло та Ш. Муфф, мета дискурс-аналізу полягає в дослідженні того, як конструюється соціальна реальність, з конкретними значеннями, що надаються певним знакам, встановлення та модифікація відносин ідентичності та відтворення цих відносин. Ці процеси автори називають «артикуляцією».

Згідно з інтерпретацією цих же авторів, суб'єкт розвиває специфічну ідентичність через спосіб структурування соціального світу та позиціонування в дискурсі. Коли хтось бере участь у розмові чи обговоренні, у нього розвивається самосвідомість завдяки тому, як він бере участь і робить свій внесок у дискурс. Ідентичність завжди формується на основі принципу відносності. Отже, суб'єкт завжди розділений, оскільки він володіє кількома ідентичностями і завжди має потенціал для більшої ідентифікації. Люди схильні формувати групи, оскільки потенціал ідентифікації стає більш привабливим, що робить його пріоритетним. Навпаки, інші варіанти ідентифікації повністю ігноруються та виключаються. Соціальні групи, які потенційно можуть нести інші можливості ідентифікації, розглядаються як «інші» в рамках домінантної ідентифікації.

В теорії дискурсу Ш. Муфф та Е. Лакло велика увага приділяється аналізу політики, яка є методом створення, підтримки та зміни соціального світу.

Вона розглядається, як сфера конфлікту для конкретних дискурсів.

За Л. Дж. Філіпс та М. В. Йоргенсен, теорія критичного дискурс-аналізу (КДА) більше узгоджується з марксистською перспективою, ніж Ш. Муфф та Е. Лакло, в результаті вважається менш «чистою» формою постструктуралізму.

КДА стверджує, що дискурс є лише одним із компонентів будь-якої соціальної практики, а не єдиним визначальним фактором її природи. Дискурс – це семіотична система, яка включає мову та образи як основні компоненти. Дискурс не лише формує світ, але й формується світом навколо нього « дискурс – це форма соціальної практики, яка одночасно і творить соціальний світ, і твориться через інші соціальні практики. Соціальна практика і дискурс перебувають у діалектичному зв'язку з іншими 8 соціальними вимірами. Цей зв'язок не тільки вносить вклад у формування та зміну соціальних структур, а й відображає їх» [14, 110].

Основна увага КДА зосереджена на ролі дискурсивної практики, яка допомагає підтримувати соціальний порядок і стимулює соціальні зміни. Однією з ключових ідей є поняття «комунікативна подія». Комунікативна подія – це поєднання логістичної структури спілкування з об'єктивною логікою суспільства та економіки.

На думку М. В. Йоргенсена та Л. Дж. Філіпс однією з ключових відмінностей між КДА та теорією дискурсу, є те, що КДА зосереджується на специфічних рисах дискурсу, тоді як теорія дискурсу має ширший підхід. Філіпс вважав, що КДА включає лінгвотекстуальний аналіз мови у свій методологічний арсенал при вивченню дискурсу соціальної взаємодії, тоді як наприклад робота Дж. Р. Макніла зосереджена на аналізі дискурсу соціальної взаємодії. Е. Лакло та Ш. Муфф не піддає свої емпіричні дослідження лінгвістичному аналізу.

На думку Бацевича, дискурс – це вид комунікативної діяльності, мовленнєвий потік та інтерактивне явище, що має різноманітні форми прояву (усна, письмова, паралінгвальна), відбувається в межах певного каналу

комунікації та регулюється стратегіями і тактиками учасників. Поєднання мовних, когнітивних і позамовних чинників залежно від предмета спілкування призводить до створення різних мовленнєвих жанрів [2].

Отже, поняття дискурсу досліджували багато науковців. Кожен вкладав своє значення, користуючись різними підходами, щоб краще зрозуміти сутність цього терміну.

1.2. Типологія дискурсу

Дослідники старанно досліджують тему дискурсу та класифікують різні його форми. Серед первинних способів осягнення його значення виділяють: «мову, що виходить за межі рівня речення чи фрази» за D. Schiffrin, усе «використання мови» G. Brown, G. Yule, заяви D. Schiffrin, H. Clark; у поєднанні з іншими факторами, текст як цілеспрямована соціальна дія, частина взаємодії між індивідами та процесами їхніх думок, «мова життя» Н. Д. Арутюнова. Текст є найважливішим елементом будь-якої розмови чи дискусії. Ці поняття тісно пов'язані, але не тотожні одне одному (В. Богданов). Коли люди спілкуються, вони створюють різні типи розмов і водночас створюють письмовий або усний текст. На їх взаємодії будується типологія дискурсу і тексту.

Представник критичного дискурсивного аналізу, Т. Ван Дейк класифікував дискурс на п'ять типів: політичний, медичний, судовий, освітній і науковий, медійний дискурс, корпоративний текст і мова [11].

За критерієм інтенсивності впливу Лакофф розрізняє «звичайну розмову» і «переконливий дискурс». Науковець визнає, що диференціація типів дискурсу є складною справою, оскільки будь-яка класифікація мови залежить від різних факторів.

Запропонована зарубіжними дослідниками класифікація дискурсу тісно пов'язана з функціонально-стильовою типологією. Враховуючи зовнішні

чинники та завдання спілкування в різних соціальних контекстах, а також мовні особливості тексту, дослідники виділяють науковий, офіційно-діловий, газетно-публіцистичний та розмовно-побутовий дискурси. Вони вважають, що функціональний стиль і дискурс є взаємозамінними термінами [18, с. 91-129].

Жанрове різноманіття досліджуваних текстів разом із зовнішніми чинниками, що впливають на їх існування, зумовлює вибір художньо-поетичного дискурсу. Дослідники також розрізняють фатичний дискурс (метадискурс), який обумовлений конкретною метою (регулювання комунікативних відносин «фатичний намір»), і різні фатичні жанри (флірт, світська бесіда).

Дискурс можна класифікувати за рівнями мовленнєвої та комунікативної діяльності, а також за рівнем тексту (Р. Безугла) [3]. Залежно від конкретної сфери спілкування розрізняють різні форми спілкування: поетичне, естетичне, наукове, критичне, педагогічне, правове, політичне та ін. (Н. М. Миронова). Українські вчені досліджують дискурс з практичної точки зору, тобто розглядають окремі види дискурсу – раціональний (В. Буряк), публіцистичний (І. Соболев), газетний (С. Коновалець).

Автор статті стверджує, що сучасна система реклами є неефективною та марнотратною), і пропонує нову модель, яка була б більш ефективною та стійкою, стверджуючи, що нинішня політична система потребує реформування (С. Серажим) – відомий письменник і критик, відомий своїми літературними та критичними роботами, розглядає роль дискурсу національної ідентичності у формуванні політичного ландшафту країни (С. Бацевич). На думку С. Серажим є важливі теоретичні питання, які необхідно вирішити, такі як визначення сутності та природи дискурсу, визначення межі між текстом і дискурсом, розуміння комунікативних властивостей та архітектури дискурсу та дослідження ролі мовної ідентичності. в дискурсі [29, с.9].

Сучасний український мовознавець Ф. С. Бацевич класифікує дискурс як комунікативний феномен за такими комунікативними ознаками: прояви комунікації в суспільстві (комунікативний дискурс, мова, вербальні, невербальні, сучасні дискурсивні практики, дискурс мовчання), комунікація в окремих каналах (візуальний, слуховий, тактильний), що розкривають правила спілкування, прийоми викладу та реалізації прагматичної мети мовців (етикет, лайка, дидактичний) [2, с. 153].

Дослідниця Д. С. Павлюк серед різноманітних класифікаційних категорій називає функцію, ситуацію (зокрема її хронологічний вимір), авторство, жанрово-стильову специфіку, інституційні характеристики, матеріально-знакову форму.

Українські мовознавці І. С. Шевченко та О. І. Морозова, запропонували наступні критерії виділення типів і підтипів дискурсу:

- 1) за формою: усна та письмова;
- 2) за типом мовлення: монологічне чи діалогічне;
- 3) за цільовим спрямуванням: закладські та особистісні (необхідні);
- 4) за умов різних настанов і комунікативних принципів: аргументовані, конфліктні та гармонійні дискурси;
- 5) за соціально-ситуаційним параметром: політичні, адміністративні, правові, військові, релігійні, медичні, ділові, рекламні, педагогічні, спортивні, наукові, електронні (інтернет-дискурс), медіа-дискурс (ЗМІ) тощо;
- 6) за різноманітними характеристиками адресанта й адресата: соціально-демографічний критерій (дитячий, підлітковий дискурси та дискурс людей похилого віку, жіночий і чоловічий дискурс, дискурс жителів міста і села), соціально-професійний критерій: дискурс моряків, будівельники, шахтарі), соціально-політичний критерій (дискурс о комуністи, демократи);
- 7) за функціонально-інформативним компонентами: комунікація інформаційна (емоційно-оціночний, директивний дискурси) та фактографічна. .

Українські лінгвісти І. С. Шевченко та О. І. Морозова, запропонували такі критерії розрізнення типів і підтипів дискурсу:

- 1) за формою: усний і письмовий;
- 2) за видом мовлення: монологічний або діалогічний;
- 3) за адресатним спрямуванням: інституційний і персональний (буттєвий);
- 4) за умов різних настанов і комунікативних принципів: аргументативний, конфліктний та гармонійний дискурси;
- 5) за соціально-ситуативним параметром: політичний, адміністративний, юридичний, військовий, релігійний, медичний, діловий, рекламний, педагогічний, спортивний, науковий, електронний (інтернет-дискурс), медійний дискурс (засобів масової інформації) тощо;
- 6) за різноманітними характеристиками адресанта і адресата: соціальнодемографічний критерій (дитячий, підлітковий дискурси та дискурс людей похилого віку, дискурс жіночий і чоловічий, дискурс мешканців міста й села); соціально-професійний критерій: дискурс моряків, будівельників, шахтарів); соціально-політичний критерій (дискурс комуністів, демократів) ;
- 7) за функціональною та інформативною складовими: спілкування інформативне (емотивний, оцінний, директивний дискурси) та фактичне [38, с. 233-236];
- 8) за критерієм формальності та змістовності у функціональностіовому аспекті відповідно до жанрів і реєстрів мовлення: художній, публіцистичний, науковий та інші, офіційний та неофіційний [38, с. 233-236].

На думку І. С. Шевченко та О. І. Морозової, дослідження дискурсу як багатогранного явища, відомого як статична типологія, спирається на добре встановлений набір критеріїв для аналізу, від «визнаних у лінгвістиці певного періоду евристичних засад нової парадигми». Отже, «типологія дискурсу завжди історично зумовлена та обирається дослідником згідно з потребами конкретного аналізу» [38, с. 234].

На думку К. С. Серажим класифікація дискурсів у сфері гуманітарної науки все ще перебуває на ранніх стадіях розвитку. Фахівці з різних галузей

гуманітарного знання пропонують різноманітний спектр типологій дискурсів, які різняться за критеріями, покладеними в їх основу, і залежать від специфічного функціонально-діяльнісного навантаження терміна в трактуванні науковців.

1.3. Художній дискурс

Науковці вважають, що художній дискурс – це комунікативний акт, як сукупність мовленнєвих і мисленнєвих дій комунікантів, які пов'язані з пізнанням, розумінням і представленням світу адресатом і розумінням його мовної картини світу реципієнтом. Основним завданням художнього дискурсу є вплив творчості письменника на систему цінностей і переконань читача, що досягається шляхом творчого самовираження письменника. .

Можна зробити висновок, що художній дискурс не може існувати незалежно від діалектичного зв'язку між письменником, художнім твором і читачем. На думку Кондратенка, при аналізі художнього дискурсу недостатньо зосереджуватися лише на текстових аспектах. Важливо розглянути прагматичну настанову автора. . [17, с. 205].

Основа художнього дискурсу полягає в його відмінності від інших форм дискурсу, які мають подібні цілі, наприклад, ідеологічного та політичного дискурсу. Однією з ключових відмінностей є художній текст, який відзначається включенням тропів і порівнянь. Крім того, автори, які беруть участь у політичному та ідеологічному дискурсі, несуть відповідальність за забезпечення точності своїх тверджень. На відміну від автора художнього дискурсу, вони не несуть відповідальності за ситуацію. Будь-яка маніпуляція фактами розглядається як свідомий вибір, зроблений для того, щоб зробити внесок у художній дискурс. Дж. Серль зазначає: «будь-який витвір мистецтва несе певне «повідомлення», яке передається через текст, але воно не виражене в цьому тексті явно» [44, с. 10].

Основна функція художнього дискурсу — впливати на читача шляхом передачі задумів та ідей автора через його твір. Однією з ключових характеристик цього типу дискурсу є широкий діапазон жанрів, тем, вікових груп та ідеологічних перспектив, які він охоплює. Художній дискурс охоплює різноманітні «піддискурси» (політичний, дипломатичний, медичний тощо), які сприяють насиченню й різноманітності твору [11, с. 228].

Для художнього тексту визначальним є включення творчої інтертекстуальної діяльності. Цей тип тексту створюється завдяки авторській уяві, яка формує його художній характер. Завдяки науковим дослідженням було виявлено, що визначальною характеристикою художнього дискурсу є його здатність відтворювати специфічні культурні елементи на певному етапі його еволюції. Це очевидно в мові, що використовується в мистецьких дискусіях, яка включає соціолінгвістичні оцінки, шаблони та емоційно насичену лексику, яка стосується різних соціальних груп і періодів часу, пов'язаних з героями творів. Автор захоплює читача використанням соціальних і експресивних мовленнєвих маркерів, характерних для середовища, зображеного у його творі. При виборі теми, питання, сюжету, образотворчості розглядається особистість автора, який у творчості виражає власну точку зору. Тому основним фокусом і джерелом інформації у творі є автор [19, с. 250].

Однією з ключових характеристик художнього дискурсу є його зосередженість на людському досвіді та перспективах. По суті, індивід знаходиться в центрі уявної сфери. Думки, емоції, переживання, зв'язки з іншими та інтерпретація світу через власну унікальну перспективу знаходяться в центрі мистецьких розмов. Значною мірою саме завдяки цьому встановлюється текстова єдність [39, с. 65].

У результаті художній текст має унікальні характеристики, оскільки складається з послідовної сукупності знаків і несе певний зміст, але кожен читач може інтерпретувати та витягувати з нього різну інформацію. Це особлива форма спілкування, яка характеризується своєю індивідуальністю

та унікальними якостями кожного художнього твору [39,с. 205]. Художній дискурс завжди комунікативно спрямований, оскільки є конкретним повідомленням, яке письменник доносить до читача.

Ю. Лотман виділив п'ять рівнів комунікації в художньому дискурсі:

1. Обмін інформацією між автором і читачем, де письмовий матеріал передає конкретне повідомлення [40, с. 230].

2. Текст служить засобом комунікації між аудиторією та культурною спадщиною, несучи вагу культурної пам'яті [40, с. 230].

3. Спілкування читача з самим собою. Через текст читач отримує уявлення про власну особистість і формує власний погляд на світ [40, с. 230].

4. Спілкування читача з текстом. Текст стає самостійною одиницею, яка має власну позицію в діалозі [40, с. 230].

5. Обмін інформацією між письмовою мовою та культурою. Будучи багатшаровою одиницею, культурний контекст дозволяє тексту взаємодіяти з різними його рівнями. Варто також зазначити, що вивчення художнього дискурсу тісно пов'язане з вивченням особистості автора, його індивідуального стилю та мови. Поняття «мовна особистість» ввів учений, який дав йому таке визначення: «це сукупність здібностей і властивостей людини, що зумовлюють створення та сприйняття нею мовленнєвих творів (текстів), що відрізняються за ступінь структурно-мовної складності, глибина і точність відображення дійсності, що визначається цільовою спрямованістю» [40, с. 230]. Лінгвіст виділяє три рівні мовної особистості:.

1: рівень мови, який передбачає використання слів і граматики для передачі значення.

2: Когнітивний рівень, який поєднує когнітивні структури, які створюють ментальне уявлення про світ для індивіда.

3: прагматичний рівень, який фокусується на намірах і мотивах особи. Досить поширеним є вивчення науковцями зв'язку мовної особистості з поняттям «ідеостиль», що виявляється в авторському відборі мовленнєвого матеріалу, стилістичних прийомів, засобів виразності. Це неодмінна складова

творчого всесвіту автора.

Ідеостиль письменника аналізується шляхом вивчення його унікальних характеристик, незалежно від того, чи дотримується він традиційних технік оповіді, як-от використання сюжету, розвиток персонажів і місце дії, або відхиляється від них. Підкреслимо ключові елементи ідеостилю письменника:.

1. Ідеостиль – це спосіб мовлення, який використовує автор для досягнення своєї комунікативної мети.
2. Ідеостиль - це спосіб вираження внутрішніх думок та ідей автора, що представляє певний літературний стиль або підхід.
3. Ідеостиль відображає розуміння автором проблем, які його хвилюють.
4. Ідеостиль вирізняється застосуванням стилістичних прийомів, введенням нових понять, використанням стилістично маркованої лексики для передачі смислової та емоційної сутності тексту.

Як наслідок, мовна особистість автора відіграє вирішальну роль у розумінні його творчості та способу спілкування через своє мистецтво. Ідеостиль автора виявляється в тексті завдяки мисленнєво-мовленнєвій діяльності, яка відображає його світогляд і авторське світосприйняття.

Дослідження художнього дискурсу є ключовим і складним поняттям у сучасній лінгвістиці, що надає широкі можливості для подальших досліджень. У рамках дослідження було встановлено, що кожен лінгвіст має власне тлумачення цього поняття, виділяючи в ньому окремі елементи.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Отже, поняття дискурс пройшло складний та довгий шлях, так як воно опинилось на перетині таких наукових дисциплін: лінгвістика, антропологія, соціологія, психологія та когнітивна психологія.

Першим вжив це значення Зеллінг Гарріс в 1952 році. Функціонально-комунікативний підхід досліджує дискурс як фундаментальну форму повсякденної життєвої практики людини та характеризує, як складне комунікативне явище, що включає окрім тексту, екстралінгвістичні чинники (знання про навколишній світ, установки, думки, цілі автора), які необхідні для розуміння тексту.

Поняття дискурс досліджували багато науковців, кожен з яких вклав в це поняття щось своє. Врахувавши екстралінгвістичні умови і цілі спілкування вчені виділяють науковий, офіційно-діловий, газетно-публіцистичний та розмовно-повсякденний дискурси. Завдяки жанровій різноманітності текстів також можна виділити художній та поетичний дискурс. Існує багато типів дискурсу, які залежать від відібраного критерію для аналізу.

Мета художнього дискурсу – вплив письменника на систему цінностей, переконань та знань читача за допомогою свого твору. При дослідженні художнього дискурсу потрібно аналізувати не лише сам текст, а прагматичну настанову автора. Кожен автор має свій ідеостиль, який необхідно проаналізувати. Ідеостиль автора проявляється в тексті, як результат мисленнєво-мовленнєвої діяльності, яка відображає його світосприйняття, його авторську картину світу.

РОЗДІЛ 2

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ЗАСОБІВ ТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДИСКУРСІ

2.0 Вступні зауваження до другого розділу

Розділ присвячено висвітленню основних підходів до явища комічного, поняття комічного, його видів, дослідженню британського гумору, його видів та функцій.

2.1. Основні підходи до явища комічного. Поняття комічного та його види

Сучасними дослідженнями займався А. Бергсон. Він намагався поєднати минулі і сучасні аспекти в одне ціле, використовуючи інформацію з різних наук, таких як соціологія, психологія, суспільствознавство. Результатами його досліджень було те, що комічне впливає на зміну особистостей та їх установок і навіть характеру. Тобто якщо на людину спрямований сміх однієї чи кількох людей, то це спричиняє зміни в поведінці та здатності до самоконтролю. Основна думка автора полягає у тому, що комічне в основному є механізмом із дестабілізації стереотипів, що виникли [4].

Особливу увагу слід виділити вивченню і дослідженню комічного педагогіці. Дана наука має багато практичних прикладів комічного безпосередньо під час роботи з дітьми, коли дорослі є розгубленими, невмілими, не знають виходу з простих побутових ситуацій у вихованні дітей. В такому випадку учні помічають комічне у особі вчителів чи в їх поведінці. Проте може бути і схожа ситуація по відношенню вчителя щодо учнів, але менш поширена. Взагалі явище використання комічного на уроках

є позитивним, адже дозволяє зацікавити учнів і утримати їх увагу.

Зрозуміло, що комічне не можливо уявити без людей, соціального фактору, параметрами якого є соціальний статус людини, гендерна відмінність, заможність, освіченість, тип характеру і темпераменту тощо. На ряду з цим виступає також мовний фактор, діалекти, варіанти розмови, сленги.

У сучасності приділяють також значну увагу зв'язку комічного і лінгвістики. З цього випливає, що лінгвісти теж внесли свою лепту в дослідження комічного, створили різноманітні класифікації і упорядкували різні терміни, що вживаються в комічному: гумор, іронію, жарт, сміх, насміхання та ін.

Також приділяється увага дослідженню причини і механізму виникнення комічного під час розмови. Зрозуміло, що адекватна реакція і використання комічного залежить від мозкової діяльності, її розвитку і освіченості. Але аналогічно це стосується і розвитку мовлення і схильностей певної людини. Тому можемо розглянути як вивчалася дана проблема видатними лінгвістами.

Першопрохідцями цієї теми є А. Кестлер та С. Аттардо. Вони спостерігали за когнітивними механізмами в комічному.

Кестлер висував **теорію бісоціації**, за якою комічне виникало в результаті певного психологічного процесу. Тобто за його припущенням комічне спричинене несподіваним перемиканням думки з одних асоціативних контекстів на інші. Кестлер вважав несподіванку чи певний елемент бісоціативного шоку потрібною умовою комічного. Результатом викидання емоцій виникає сміх [19: 35].

Аттарді висунув **теорію з елементом опозиції**, за якою елементи комічного повинні бути компетентними, тобто повинен бути той, хто вміє створити комічне, і той хто зможе його розпізнати і зрозуміти, правильно сприйняти [1].

Серед дослідників даного явища була дослідниця Д. Таннен. Вона

поглиблювала і доповнювала аналіз проблеми своїми механізмами і прийомами дослідження. Ці механізми включали певну класифікацію на: зацікавленість в мові з тембром, паузами, темпом і т. д., різну реакцію, використання запитань, повторення фраз, терплячість до мовника, сміх і т. д. Бралася до уваги також інтонація, якість голосу, невербальні сигнали, що могло спричиняти іронію чи жарт. Вони в свою чергу мають певні відмінні риси: назалізацію висловлювань, уповільнення темпу відтворення висловів, використання сильного наголосу на якійсь частині мовлення, що характерно для гумористичного стилю висловлювань.

З вищевказаного випливає, що комічне існує в різних науках, на нього можна подивитися з різних сторін під різним кутом: філософським, соціальним, психологічним, лінгвістичним, педагогічним і ін.

П.Кіт-Спінгел спробувала удосконалити теорію комізму, додавши свої теорії, і поділивши їх на основні типи:

- теорії, пов'язані з біологічними процесами, інтуїцією, еволюцією;
- теорії тріумфу однієї людини над іншою (насміхання, посмішкування, хіхикання, осміювання);
- теорії невідповідності, що спричинені несумісними ситуаціями, нестандартними діями;
- теорії здивованості, шоку, несподіваних і різких реакцій;
- теорії протиставлення сміху, несумісних емоцій і почуттів;
- теорії конфігурації, коли непок'єднувані елементи гумору різко стають пок'єднуваними;
- теорії з психоаналітики, які пояснюють, що сміх має свою вичерпність в часі, поки є на нього енергія; [26: 62].

Отже, можемо підсумувати, що комічне є широким поняттям, яке переплітається в різних науках і в різних сферах нашого життя. Наш аналіз досліджень і підходів до вивчення комічного показує, що ним цікавилися з давніх-давен різні епохи і народи з об'єктивних причин. Окрім цього є і багато суб'єктивних сторін комічного, наприклад, його національного

характеру. Розвивалися теорії комічного з двох напрямків: у визначенні найважливіших аспектів об'єкту комічного і у аналізі його виникнення та сприйняття. Об'єктивні моменти містили в собі контрастність, протиріччя, а суб'єктивні включали гру, уяву, фантазію. Тому можемо констатувати, що комічне тісно пов'язане з мовленням, уявленням, мозковою діяльністю, а також лінгвістикою і балансом усіх елементів. А з цього випливає і те, що комічне має невід'ємний вплив на національну культуру і відіграє дуже велику роль у комунікації на міжнародному просторі.

Комічне – категорія, що характеризує той аспект естетичного освоєння світу, який супроводжується сміхом без співчуття, страху і пригнічення. В комічній ситуації людина відчуває інтуїтивно невідповідність між неповноцінним та недосконалим змістом явища та його формою, яка претендує на повноцінність і значущість, між високою метою і негідними засобами її досягнення [43].

Основними вимогами до комічного є:

- 1) Комічне зосереджується лише на гуманітарних питаннях, соціальних подіях та об'єктах, які опосередковано впливають на ставлення людини до людей чи соціальних подій.
- 2) Суб'єкт комічного ставлення повинен відчувати перевагу над об'єктом насмішок і бути в повній безпеці.
- 3) Непередбачена різниця між передбачуваною та реальною взаємодією особистості та суспільства, між передбачуваною та реальною розв'язкою комічного сценарію посилює емоції та емоційну напругу, зберігає фокус на комічній ситуації (інтрига, випивка).
- 4) Неефективність, непридатність, абсурдність, відхилення від норми породжує нову грань комізму.
- 5) все, мертве, механічне, візерункове, удаване живе, природне, органічне завжди викликає відчуття комічного.

Найбільшою характерною рисою комічного є його суперечлива природа. І. Воробйов визначав комічне як «смішне», що представляє собою «неправдиве і суперечливе явище таке як примха, норовливість, каприз окремої людини, порівнюючи з могутньою пристрастю або ж з уявним основоположенням». Згідно з вченням І. Воробйова, «Комічне має естетичну природу і соціальний характер, а смішне – це явище психофізіологічного порядку» [8].

Гумор – це дуже суб'єктивна річ, тому на його сприйняття впливають стать, вік, національність, культура. Людині з іншої країни може бути досить складно зрозуміти жарти через мовні бар'єри, непорозуміння та відсутність знань про культуру та звичаї цієї країни.

Форми комічного неймовірно різноманітні. У науковій літературі дуже мало досліджень, які порівнюють різні форми комічного. Часто порівнюють гумор та іронію, гумор і сатиру, іронію та сатиру. Сарказм не співставляється ні з якою формою комічного. Виділяють 4 форми комічного:

- Гумор
- Іронія
- Сатира
- Сарказм

Гумор – різновид комічного, зображення життя у беззлобно-добродушному, жартівливому тоні. Гумор не ігнорує показане, а лише виділяє окремі елементи для насмішки. Гумор — поширена риса різних жанрів українського фольклору, зокрема жартів, примовок, скоромовок, пісень. Відповідно до В. О. Самохіна гумор — своєрідна форма комічного, в якій поєднуються насмішка і співпереживання (на рівні створення комічного відчувається внутрішній зв'язок між суб'єктом і об'єктом сміху).

Гумористичний погляд на речі в житті допомагає впоратися з багатьма неприємностями та труднощами, в іншому випадку людина впадає в песимізм та піддається нескінченній нудзі. Співіснувати з такими людьми

дуже важко в житті. Саме почуття гумору робить з нас людей. У тварин не має почуття гумору. Наприклад, людина сміється над певною позою свого домашнього улюбленця, це пояснюється тим, що це нагадує їй вираження, яке характерне комусь з її близьких. Крім того, випускається свіжий асортимент одягу, і певним моделям вдається викликати сміх у аудиторії різними способами. Їм кумедно бачити, як люди витрачають гроші на дорогі тканини чи майстерне пошиття одягу, але їх більше цікавить людський фактор, який стоїть за цим, те, як люди виражають себе через свій вибір одягу [37].

Висловлювання набуває жартівливого відтінку, якщо воно не викликає інших інтенсивних емоцій: гніву, смутку, жалю, обурення тощо. Тому вивчення гумору належить до сфери психології. Поява гумору підпадає під сферу лінгвістики та логіки, оскільки вона спирається на «нелогічні» моменти, які суперечать принципам формальної логіки, яка диктує, що всі правильні твердження повинні відповідати логічним правилам.

Іронія займає положення між гумором і сатирою. Вона більш насичена, ніж гумор, але в ній менше дії та соціальних елементів, ніж в сатирі. Більш інтелектуально стимулююча, ніж гумор, вона менш схильна до самоаналізу та емоційно більш первинна, ніж гумор. Інші дослідники мають закономірне розуміння іронії як перехідної форми між гумором і сатирою[15].

За словами В. А. Скіданової, іронія не обмежується гумором і сатирою, оскільки її можна використовувати і в інших контекстах. Відповідно до словника, іронія - це одна з форм гумору, приховане глузування або літературний прийом, коли особа чи ситуація подаються як сприятливі чи несприятливі з метою досягнення протилежного результату. Іронія очевидна, коли твердження має подвійне значення, і правда не висловлюється явно, а передається навпаки [27].

Сатира (від лат. *satura* — суміш) — різке висміювання явища, яке заперечує саму його сутність. Це прояв незначущості, посилення уваги до істотних недоліків. Вона спрямована на те, щоб якнайгостріше викрити

суперечливість існуючого ідеалу, засудити недосконалість суспільства, а то й повністю заперечити сам об'єкт глузування [20]. Сатира завжди була потужною зброєю політичної боротьби.

Відповідно до словника іншомовних слів, що інтегрувалися в українську мову А. Н. Чудінова [21]: «**сарказм** — різка, уїдлива насмішка, їдкий, образливий жарт». Наміром мовця є навмисна образа адресата. Так, гумор може бути як легким і приємним, так і похмурим і зловісним, якщо акцентує увагу на негативних сторонах життя (паніці, відчаї тощо). Об'єктом глузливого висміювання є суспільні пороки, які особливо шкідливі за своїм суспільним резонансом. Сарказм можна відрізнити від інших форм гумору своєю надзвичайною доречністю та гостротою. Він використовує інтонацію як підказку, вказівку, перефразування, інверсію та інші лінгвістичні прийоми для створення гумористичного впливу.

В роботах деяких зарубіжних дослідників формами комічного вважаються лише сатира та гумор. На це явище дивляться завжди з позитивного боку, вважаючи гумор завжди смішним та позитивним явищем. Інші дослідники навпаки вважають, що гумор не завжди смішний, а така форма, як сатира завжди викликає негативні емоції.

Поняття комічного є надзвичайно важливим, так як кожен автор описував сутність цього явища по своєму та додавав свої ключові поняття в зміст. Відповідно до своїх критеріїв оцінки автор робив розподіл явища на певні види.

Отже, існує дуже багато форм та підходів до визначення видів комічного. Вони різняться через різний вибір самого об'єкта комічного та ставлення до нього. Тому часто досить часто важко зрозуміти іноземним громадянам гумор інших країн. Оскільки почуття гумору — це дуже суб'єктивна річ. В кожній країні гумор будується на ментальності, способі життя, цінностях, політичних поглядах та культурних особливостях нації. Тому необхідно виділити та окреслити загальні характеристики британського гумору.

В міжнародній класифікації є поняття британського гумору, як окремого виду гумору. Так, як автор належить саме до письменників цієї країни вважаю за необхідне охарактеризувати цей вид гумору та ознайомитися з його класифікацією.

2.2. Британський гумор: види та функції

Британський гумор – це особливий вид інтелектуального гумору. Для розуміння цього виду потрібно не тільки добре знати англійську мову, але й розуміти сам зміст слів, в які вкладають британці особливий зміст. Найчастіше британці жартують на тему: людської особистості, політики, сексу, буденного життя. Особливістю цього гумору є жарти з кам'яним виразом обличчям, тобто розповідь чогось смішного, водночас зберігаючи серйозний вид обличчя.

Національний англійський гумор досліджується в різних аспектах. Специфіка та особливості англійського гумору представлені в роботах І.В. Вержинської «Лінгвокультурологічний аналіз британського та американського гумористичного фентезі», О. К. Ільїної «Особливості англійських жартів», Е.В. Шабуніна «Англійський гумор як лінгвокультурне явище», В.П. Шестакова «Англійська література і англійський національний характер», К. Fox “Watching the English. The Hidden Rules of English Behavior”, S. Friedman “The cultural currency of a good sense of humour: British comedy and new forms of distinction”.

Англійський гумор має спільні елементи з універсальним гумором, а також включає в себе гумор соціальних груп, які складають англійську націю.

Англійці відомі своєю стриманою поведінкою, за якою приховують свої щирі почуття до події. Справжнє ставлення – це майже грайливе кепкування, на межі жарту. Гумор британців виражається через посмішку, а не через гучний сміх.

Справжній британець повинен бути спокійним, незворушним і підкреслено ввічливим, тобто серйозним у всіх життєвих ситуаціях. Така поведінка не заважає їй вважатися зразком британського гумору.

Специфіка англійського гумору значною мірою полягає в тому, що мовець не повинен демонструвати свої комунікативні наміри, це балансування між серйозним і напівсерйозним спілкуванням, саме ця дискурсивна невизначеність створює передумови для постійного переосмислення всієї ситуації [42].

Одна з характерних ознак англійського національного гумору є помітна симпатія до об'єкту осміювання. Другою рисою є англійська тактовність. В разі необхідності висловлення невдоволення англійці показують за допомогою завуальованих описів та порівнянь. Завдяки цьому англійські тексти наповнені евфемізмами.

Для англійського національного гумору характерні скритність та недомовленість, тому людям, які незнайомі з англійською культурою складно його зрозуміти. Щоб розуміти англійські жарти, важливо не тільки мати високий рівень володіння мовою, але й мати суттєве розуміння англійської культури та національного мислення.

Як відомо, британці вважають гумор однією з ключових характеристик своєї національної ідентичності («the greatest British national assets») [44] і вважають його необхідною складовою повсякденного спілкування («a public virtue»). Англійський гумор можна спостерігати в різних формах, включаючи вигадані історії, промови відомих ораторів і політиків і навіть у нашому повсякденному житті. Як зазначає англійський антрополог і дослідник національного характеру Кейт Фокс, гумор та іронія настільки поширені в англійській культурі, що в будь-якій, навіть повсякденній, розмові завжди присутні насмішка, іронія, самоіронія, применшення, недомовленість [48]. .

Дослідники англійського гумору відзначають, що в його своєрідності відображаються такі риси національного характеру англійців, як неприязнь до крайнощів, стриманість, схильність до компромісів і здешевлення,

самовладання, боязнь привернути загальну увагу і стати об'єктом насмішок, схильність до так званого прийому «дистанціювання» у спілкуванні.

Беручи до уваги унікальні характеристики англійської мови, типи гумору, які найбільше репрезентують англійську культуру, визначені та класифіковані як «англійський гумор». Це деякі з різних типів гумору, такі як применшення, перебільшення, самоіронія, абсурд і наївні форми смішного, такі як лічилки та лімерики.

Британський гумор часто асоціюється з аристократизмом і витонченістю. На думку дослідників, основи британського гумору можна простежити до давньої риси британців приховувати свої емоції. Це можна оцінити, спираючись на твори відомих класиків англійської літератури. У Великій Британії прийнято, щоб британець тихо посміхався, а в Україні чи Німеччині прийнято відповідати на жарт голосним і відкритим сміхом. Крім того, на відміну від американського гумору, британський гумор не пропагується та не рекламується. Ні, ви не зустрінете в книжковому магазині розділ, присвячений британському гумору. Загальновизнано, що реклама може зменшити гумор, і до неї не слід ставитися як до простого продукту для продажу [38].

Варто відзначити легковажний підхід англійців до ірландців і шотландців. Через надмірну жадібність і ділове мислення шотландці часто стають об'єктом глузувань. У порівнянні з англійськими анекдотами, шотландські жарти, як правило, більш грубі та шотландці люблять чорний гумор. В англійському гуморі ірландець зображується як людина, яка категорично виступає проти всіх законів і правил, віддзеркалюючи поведінку законослухняного англійця [16].

І. Корал зазначає, що в англійській мовній свідомості шотландців і голландців відрізняє надмірна скупість, а ірландців — ірраціональність, при цьому скупість досить часто висміюється, а імпульсивність і дивна логіка поведінки рідко асоціюються з екстравагантністю в ставленні до ірландців [15].

Одним із відмінних аспектів англійського гумору є його схильність зосереджуватися на негативних елементах. Найпоширенішими формами негативного гумору є сарказм і самоприпинення, які можна спостерігати як у чоловіків, так і у жінок Англії [47].

Британське почуття гумору проявляється по-різному. На самому базовому рівні гумор передається через фарс — грубий і відвертий жарт, очевидний у фізичних і візуальних аспектах клоунів у цирку та коміків. Візуальний гумор іноді може розширювати межі та приймати крайні форми, починаючи від жартівливих зображень чоловіків у жіночому одязі до комедійних пародій на відомих персонажів [49].

Найвищим рівнем британського гумору є вміння знаходити розвагу у власних помилках, що сприймається як ознака самоповаги, і не прийнято ображатися на своє ім'я чи адресу. Вони часто легковажно ставляться до своїх унікальних психічних рис, таких як спокійна поведінка, серйозний характер і схильність знаходити радість у власних помилках і промахах. Крім того, цей найвищий ступінь вирізняється проникливим і жартівливим коментарем щодо динаміки суспільства [32].

Виділяється тип гумору, який вважається «хворим» або «чорним», — це той тип гумору, який поширюється приватно, часто включає жарти про ядерну війну, фізичну слабкість або хворобу [32].

На радіо та телебаченні Британії широко звучать клоунські жарти. Глядачі можуть стати свідками напруженої та тривожної поведінки власника готелю Безіла Фолтена, або грізного образу містера Далтона, головного лиходія фільму. Крім того, повторювані персонажі комедійних британських комедій часто зображуються як особи, які прагнуть покращити своє життя [31].

Анекдот як стереотип дає широкий спектр можливостей для зображення національних картин світу, демонструючи різноманіття різних народів. Слідом за В.В. Налимовим ми розуміємо анекдот, як «короткий гумористичний текст, ефективність якого полягає в механізмі смислового

зсуву значень слів. Важливою рисою анекдоту, як тексту, є прагнення до ущільнення інформації, так що частина інформації залишається «за кадром», і слухач здогадується про неї сам, виходячи з натяків на неї, виражених в усній формі. Знаходження сенсу слухачем і є розгадкою анекдоту». Нині анекдот — єдиний жанр міського фольклору, який ще розвивається. Його унікальність полягає в анонімності, оскільки анекдот, як правило, не має конкретного автора, будучи перевернутим стереотипом, лише частково репрезентує національні стереотипи, а отже, фрагментарно зображує світ.

Уміння розповідати анекдоти - чудова риса англійської мови. Життєстверджуючий гумор допомагає англійцям вирішувати заплутані питання, запобігати ворожнечі та суперечкам, знімати напругу та давати багато інших переваг.

Як наслідок, англійський гумор демонструє характерні риси їхньої національної ідентичності (чутливість, тонкість, двозначність, іронію), передає культурні та суспільні переконання та охоплює широкий діапазон стилів (жарти, різноманітні типи жартів).

Гумор є найважливішим аспектом англійської національної ідентичності, сформований унікальними психічними рисами, звичаями та цінностями, які визначають англійську культуру.

Практичне значення гумору є дуже важливим, адже саме функції гумору розуміються вченими з різних позицій. Виділяють основні функції гумору:

- 1) Здатність до регуляції соціальної перцепції, особливості самопізнання та саморозкриття особистості, її психофізіологічного стану та поведінки.
- 2) Виховна.
- 3) Адаптаційна.

За дослідженнями науковців більшого успіху досягають люди з почуттям гумору. Також дуже корисним є вміння посміятися над собою та над ситуацією в цілому, над своїми помилками, вадами.

Сміх і посмішка також виконують комунікативну функцію, повідомляють співрозмовнику про низький рівень наявної афективної напруги. «Афективна розрядка» передається від однієї людини до іншої в спілкуванні і сприяє їх взаємному прийняттю, що важливо для рівня спілкування і досягнення його розмовних цілей. Коли ви смієтеся з кимось або змушуєте їх сміятися, це допомагає вам сформувати позитивне мислення та заохочує вас брати участь у спільних заходах.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

Згідно теорії бісоціації А. Кестлера комічне виникає в результаті певного психологічного процесу. Також існує теорія з елементом опозиції С. Атттардо за якою елементи комічного повинні бути компетентні. Існує багато теорій розвитку комічного. Розвивалися теорії комічного з двох напрямків: у визначенні найважливіших аспектів об'єкту комічного і у аналізі його виникнення та сприйняття. Комічне тісно пов'язане з мовленням, уявленням, мозковою діяльністю та лінгвістикою і балансом усіх елементів.

Отже, комічне – категорія, що характеризує той аспект естетичного освоєння світу, який супроводжується сміхом без співчуття, страху і пригнічення. Форми комічного дуже різноманітні. Виділяють 4 форми комічного: гумор, іронію, сатиру та сарказм. Деякі автори для підкреслення комічного ефекту використовують ще такі додаткові засоби творення комічного як: гіперболу, епітети, метафори та вульгаризми.

Окремо виділяють англійський гумор, для якого характерним є симпатія до об'єкту осміювання. Гумор виконує такі функції: виховну, адаптаційну, розкриває здатність до регуляції соціальної перцепції.

РОЗДІЛ 3

ЗАСОБИ ТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО В РОМАНІ ДЖЕРАЛЬДА ДАРЕЛЛА “ MY FAMILY AND OTHER ANIMALS”

3.0. Вступні зауваження до розділу 3

У цьому розділі проаналізовано та виділено засоби творення комічного в романі Джеральда Дарелла: іронія, порівняння, метафора, гіпербола, вульгаризми.

3.1. Іронія – засіб створення комічного ефекту в романі Джеральда Дарелла

Іронія посідає значне місце в літературі. Іронія — засіб художньої виразності, прихована насмішка, коли за зовні позитивним висловлюванням ховається висміювання. [41].

В романі автор застосував її в таких прикладах:

«You will all have to resign yourselves to the fact that I shall be taken from you at an early age, suffering from fatty degeneration of the heart» [45, с. 50]. Джеральд Дарелл кепкує над Ларрі, що він помре у ранньому віці через впадіння та вживання жирної їжі.

«What a jolly idea! **Don't forget to shake the fish out of them when you come out of the water.**» [10, с. 92]. В цих рядках автор тонко іронізує над страхітливим та дивним виглядом купальника матері, що ним можна ловити рибу.

«**Mother's Circus**, Larry called it, and would irritate her by bellowing out of the window: «Oi! Lady, wot time does the big top go up, hay?» [10, с.171]. Тут описується парадокс вигулу маленької собаки, яка не хотіла йти сама, тому її

несли на маленькій подушці, а матір та всі собаки супроводжували цей строкатий натовп. Автор лагідно іронізує та називає їх «мамин цирк».

«I think it shows a nice sense of the importance of things,» said Larry. «**Whitebait before women.**» [10, с. 171]. Джеральд Дарелл іронізує над законами в Греції, де за вбивство дають 3 роки, а за глушіння риби динамітом 5 років, тут кепкується над ситуацією, що «Мальки важливіші за жінок».

«Overflowing with the milk of human kindness, the family had invited everyone they could think of, including people they cordially disliked». [10, с. 173]. В цьому фрагменті іронія над любов'ю до ближнього, де сім'я запрошує всіх жителів острова, навіть тих кого вона не любить.

«On the little card, in the column headed Description of Passengers had been written, in neat capitals: **One travelling Circus and Staff** [10, с. 187]. Митники коли перевіряли родину на кордоні при поверненні з Греції, були вражені кількістю тварин та іронічно описали їх як «Мандрівний цирк та штат службовців».

В романі було використана іронія 14 разів.

3.2 Порівняння – джерело створення комічного ефекту в романі Джеральда Дарелла

Для досягнення комічного ефекту автор широко використовує порівняння в романі «My family and other animals».

Порівняння – словесний вираз, у якому уявлення про зображувальний предмет конкретизується шляхом зіставлення його з іншим предметом, що містить у собі необхідні для конкретизації ознаки в більшому вигляді [40].

В тексті автор використав такі порівняння:

«For me, lying on the floor, labelling my collection of shells, it had brought catarrh, pouring it into **my skull like cement**, so that I was forced to breath stertorously through open mouth.» [10, с. 5]. Майстерно описуючи ситуацію, коли вся сім'я

хворіла, маленький герой хворий він «хрипко дихає відкритим ротом, а голова немов залита цементом».

«The rest of us felt too apathetic to think of anything except our own ills, but Larry was designed by Providence to go through life **like a small, blond firework**, exploding ideas in other people's minds, and then curling up with **cat-like unctuousness** and **refusing to take any blame for the consequences.**» [10, с. 5]. В цьому фрагменті автор майстерно порівнює Ларрі з маленькою світлою петардою, який запалював ідеями інших, а потім ставав лагідним кошеним, яке відмовлялося відповідати за наслідки.

«Behind him strolled Leslie, **short, stocky**, with an air of quiet belligerence, and then Margo, trailing yards of muslin and scent. Mother, looking like a **tiny, harassed missionary** in an uprising... [10, с. 8]. Тут автор описує Леслі міцно збитим коротуном, Марго, яка була вся в хвилях парфумів та мусліну та матір яка була схожа на тендітного, бентежного місіонера бранця. Джеральд Дарелл любить свою родину та майстерно її описує додаючи влучні порівняння, щоб досягти комічності.

«**Margo swollen up like a plate of scarlet porridge** . . . Leslie wandering around with fourteen fathoms of cotton wool in each ear . . . Gerry sounds as **though he's had a cleft palate from birth.** . . .» [10, с. 5]. В цьому моменті письменник порівнює вигляд Марго з тарілкою рум'яної каші, а Леслі запхав в кожне вухо по 14 сажнів вати, при цьому Джеррі хрипить наче в нього з роду розщеплене піднебіння.

«'What an entry,' said Larry bitterly. 'I had hoped to give an impression of gracious majesty, and this is what happens ... we arrive **in town like a troupe of medieval tumblers.**'» [10, с. 8]. Тут описано самий в'їзд до міста, де Ларрі хотів, щоб вони в'їхали велично, а насправді вони вступили в місто, наче трупа середньовічних акробатів. Тобто Ларрі хоче, щоб сім'я була типічними англійцями з виваженістю та певною пихатістю, але все вийшло як завжди в їх родині.

«She must have been well over seventy, but her hair was still black and lustrous, plaited carefully and wound round a **pair of polished cow's horns**, an ornament that some of the older peasant women adopted. As she sat in the sun, **like a great black toad...**» [10, с. 23]. В цьому фрагменті зображена перша подруга маленького героя Агата, в якої зачіска була у формі коров'ячих рогів на які була намотані коси. А сама стара жінка сиділа на сонці, мов велика чорна жаба. Ці слова викликають посмішку, коли уявляєш такий колоритний персонаж.

«The new arrival was duly christened Achilles, and turned out to be a most intelligent and lovable beast, possessed of a peculiar sense of humour. [10, с. 27]. Також майстерно підібраний опис нового домашнього улюбленця – маленької черепашки – Ахілес, який мав своєрідне почуття гумору.

«For a long time after he could feed himself, and when all his feathers had grown, Quasimodo retained a sprig of yellow down on his head which gave him the appearance of a **rather pompous judge wearing a wig several sizes too small**. [10, с. 29]. Автор дуже любить своїх домашніх улюбленців, ще одним був голуб Квазімодо, якого так називали через своєрідну красу, та особливі зовнішні риси у вигляді жовтого пуху, яке надавало йому вигляд помпезного судді з перукою на кілька розмірів меншою.

«'Oh, stop talking **like a bishop** . . . you'll be advocating cold baths next.'» [10, с. 31]. Комічний ефект досягається шляхом порівняння з священником, який буде підтримувати холодні ванни.

«At one window of the room stood Theodore's **telescope**, its **nose to the sky like a howling dog**, while the sills of every window bore a parade of jars and bottles containing minute freshwater fauna, whirling and twitching among the delicate fronds of green weed.» [10, с.50]. При описі кімнати Теодори для досягнення комічності предмет телескоп порівнюють з завиваючим псом, що примушує посміхнутися.

«No, » said Larry firmly. «I'm not going to do it if it means that I have to champ my way like a **damned ungulate through bushels of raw fruit and vegetables.**» [10, с. 50]. Влучно підібране порівняння для ставлення Ларрі до дієти, де

потрібно їсти лише фрукти та овочі, він умовно не хоче бути проклятим створінням.

Into the brilliant circle of white light a weird creature would appear, a pear-shaped body, long antennae that twitched indignantly, **a tail like sprigs of heather**, and on each side of it (**slung like sacks of onions on a donkey**) the two large sacs bulging with pink beads. [10, с. 47]. Для створення комічного ефекту при описі нової комахи автор порівнює її з віслюком, в якого підвішені мішки з цибулею.

«The Turk, when he arrived, turned out to be a tall young man, with meticulously waved hair and a flashy smile that managed to convey the minimum of humour with the maximum of condescension. He had all the sleek, **smug self-possession of a cat in season**. He pressed Mother's hand to his lips as though he was conferring an honour on her, and scattered the largesse of his smile for the rest of us. Mother, **feeling the hackles of the family rising**, threw herself desperately into the breach.» [10, с. 51].

Для нового хлопця Марго – Турка влучно використано порівняння його самовладання з котом. На жаль він не сподобався сім'ї, вони наїжачилися і були готові показати своє ставлення та матір врятувала становище.

«We went in the cheapest seats, so close to the screen that I got a headache, » said Mother, «and **simply crammed together like sardines**.» [10, с. 52]. При поході в кінотеатр, було настільки людно, що автор досягнув комічного ефекту використавши порівняння з сардинами в банці.

«I don't think it's good for us to live **like hermits**, » said Larry [10, с. 56]. Тут склалася смішна ситуація, коли Ларрі накликав гостей з Англії, а місця для них в будинку не було. І Ларрі прирівнює їхню родину до відлюдників.

«The composition of the crowd showed how well loved the saint was by the Corfiots: there were elderly peasant women in their best black clothes, and their husbands, hunched as **olive-trees**» ...[10, с. 60] Автор передає любов місцевих жителів до свят та підкреслює святковий чорний одяг жінок, а на противагу ставить згорблених як оливкові дерева чоловіків.

«I was caught firmly between five fat peasant women, who **pressed on me like cushions** and exuded sweat and garlic, while Mother was hopelessly entangled

between two of the **enormous Albanian shepherds.**» [10, с. 60]. В цьому фрагменті автор порівняв повненьких селянок з запахом часнику з подушками. Ефект комічності дає це смішне порівняння живої людини з подушкою, як ототожнення її м'якості живого і неживого предмета.

«He became... er... most upset about it and was acting more **like a circus horse than a charger.**» [10, с. 65]. Подарувала посмішку ситуація з конем, якому потрапили в око парфумом і він перетворився на циркового коня.

«The next invasion consisted of three artists, Jonquil, Durant, and Michael. Jonquil looked, and sounded, like a **cockney owl with a fringe;**» [10, с. 71]. Щодо опису гостей Ларрі на острові автор також використав смішні порівняння художниці Жонкіль, яка майстерно розмовляла мовою – лондонського кокні, що викликає посмішку.

«While we were still coping with these three, another guest arrived in the shape of Melanie, Countess de Torro. She was tall, thin, with **a face like an ancient horse,** crow-black eyebrows, and an enormous cushion of scarlet hair on her head. She had hardly been in the house five minutes before she complained of the heat, and to mother's consternation and my delight, she caught hold of her scarlet hair and removed it, revealing **a head as bald as a mushroom top.**» [10, с. 73]. Наступною для комічного ефекту Джеральд Дарелл майстерно описав Мелані, порівнявши її обличчя з старим конем, а її лису голову з грибом.

«Leslie leapt to his feet, overturning his chair, and flicked out desperately with his napkin, sending the scorpion rolling across the cloth towards Margo, who promptly let out **a scream** that any **railway engine would have been proud to produce.**» [10, с. 79]. Додає комічності ситуація зустрічі членів родини з маленькими скорпіонами, та для підсилення автор порівняв скрик Марго з залізничним потягом.

«It's that bloody boy... he'll kill the lot of us... **Look at the table... kneedeep in scorpions...** [10, с. 79]. Тут використаний вульгаризм та перебільшення щодо вказування кількості скорпіонів на столі.

«It looks to me **like a badly-skinned whale**, » said Larry, peering at it closely.» [10, с. 92]. Оцінюючи купальник матері Ларрі порівнює її з поганою шкірою кита..

«So the Bootle-Bumtrinket, tied to the end of the jetty, floated there in all her glory, looking like **a very vivid, overweight Manx cat**.» [10, с. 101] Автор використав порівняння човна з живим котом для підкреслення гумору.

Sometimes, perched between the shell's horny lips, here would be **a tiny, pale ivory pea-rab**, the **frail, soft-shelled, degenerate creature that lived a parasitic life** in the safety of the great shell's corrugated walls. [10, с. 103]. Ефект комізму дає гарно описана природа моря , де тендітна дегенеративна істота сидить у мушлі.

The moving petals, orange-gold and blue, looked curiously out of place on the end of these stubby stalks, **like an orchid on a mushroom stem**. [10, с. 104]. Природа, де водорослі порівнюються з орхідеєю на ніжці гриба примушує посміхнутись.

«They were like **small ungainly caravans** moving about, bumping into each other, bargaining through the weeds, or rumbling swiftly across the sand among the towering clam-shells and sea-fans. [10,с. 104]. Автор влучно описав маленьких черепашень, як маленькі незграбні каравани.

«They haven't held out any hope for her for the last forty years and she's **still as strong as an ox**,» said Larry. [10,с. 119]. Любов Ларі до їхньої родички, яка всім жалілася на здоров'я, а сама, ще була сильною, як віл.

«They squatted there **like two obese, leprous Buddhas**, peering at me and gulping in the guilty way that toads have. Holding one in each hand, it was **like handling two flaccid, leathery balloons**, and the toads blinked their fine golden filigreed eyes at me, and settled themselves more comfortably on my fingers, gazing at me trustfully, their wide, thick-lipped mouths seeming to spread in embarrassed and uncertain grins.» [10, с. 128]. Ефект комізму був даний за рахунок порівняння жаб з ожирілими прокаженими Буддами, а потім ще додавши, що вони як повітряні кульки.

В романі було використано 55 порівнянь.

3.3. Метафора та гіпербола – засоби створення комічного ефекту в романі Джеральда Дарелла

Метафора — це словесний образ, який переносить значення одного слова чи фрази на інше, створюючи символічне або образне зіставлення. Вона дозволяє виразити ідеї та емоції більш наочно, використовуючи знайомі образи для опису чогось абстрактного або невловимого. [42].

«'Yous wants someones who can talks your own language,' repeated the new arrival; 'thems bastards ... if yous will excuses the words .. . would swindles their own mothers.» [10, с. 13]. В цьому фрагменті автор використав метафору в ситуації, де Спіро описував інших водіїв та надав їм характеристики, що вони ладні продати рідну матір, тобто є продажними.

«'Why? Why? Because if you did you would be changed when you woke. Yes, the black cypresses, they are dangerous. While you sleep, **their roots grow into your brains and steal them, and when you wake up you are mad, head as empty as a whistle**'»[10, с. 24]. Метафора полягає в тому, що коріння кипарисів вростає в мозок і робить людину божевільною.

«'Well, **if you insist on stuffing him full of useless information**, I suppose George would have a shot at teaching him,* said Larry» [10, с. 32]. В цьому фрагменті автор вказує на комічність ситуації через вживання метафори, що означає напхати голову маленькому герою непотрібною інформацією

«The weird thing about it was its **wing-cases; it looked as though it had sent them to the laundry and they had shrunk, for they were very small and appeared to have been constructed for a beetle half the size**. I toyed with the idea that it may have found itself without **a pair of clean wing-cases to put on that morning and had to borrow its younger brother's pair**...[10, с. 64]». Опис жука, в якого крила, які він надіслав у пральню та маленький розмір, який він позичив в меншого брата викликає посмішку на обличчі.

«The Magenpies had been through the room as thoroughly as **any Secret Service agent searching for missing plans**» [10, с. 145]. Метафора використана і

описує сорок, які стали секретними агентами, коли обшукали кімнату Ларрі, щоб знайти втрачені плани. Роблять ситуацію комічною

It became obvious that the Magenpies had indulged in a party of their own, and were very drunk [10, с. 176]. Метафора, де сороки влаштували свою власну вечірку та були дуже п'яними, використання для надання ситуації комічного ефекту.

«Yes, when I goes through a village **I blows my horns like Hells and scares them all to death.**» [10, с. 183]. Автор використав метафору для порівняння звуків від рожку, в який сурмить селян і створює атмосферу пекла, при цьому лякає всіх до смерті.

В романі було використано метафору – 10 разів.

Гіперболою називається словесний зворот, в якому ознаки описуваного предмета подаються в надмірно перебільшеному вигляді з метою привернути до них особливу увагу читача.

В основі гіперболи лежить елемент певної абсурдності, різкого протиставлення здоровому глузду або суспільному досвіду. Гіпербола завжди привертає до себе увагу, виступає як несподіванка, яка з великою силою руйнує автоматизм читацького сприйняття.

В тексті автор застосував гіперболу в таких прикладах:

«Well, I don't see why I **should freeze to death...** why tear all the bedclothes off? » [10, с. 73]. Використана гіпербола для перебільшення ознак потерпання від холоду для Ларрі, сам вираз мерзнути до смерті, вказує на його нелюбов до цього явища.

«**Delight**, and before long we were all covered with white sugar, and I had a **dreadful thirst.**» [10, с. 53]. Ще одна ситуація, коли Турок пригостив в кіно матір та Марго солодощами, матір мучила жахлива спрага.

«Anyway, **it took us hours and hours**, because the poor horse was tired, and I was sitting there trying to be polite, dying to scratch myself, and longing for a drink.» [10, с. 53]. Також закінченням було вживання виразу щодо

повернення додому після побачення Марго з Турком, яке зайняло довгі години.

«Well,» observed Larry as we sat over dinner, «don't blame me if the house is **hit by a cyclone**. I've warned you; I can do no more.» [10, с. 170]. Тут автор використовує циклон для перебільшення з метою привернути увагу на боягузтво Ларрі.

«I assure you the house is **a death-trap**. Every conceivable nook and cranny is stuffed with malignant faunae waiting to pounce. [10, с. 178]. Ларрі обурився, що будинок наповнений різними тваринами і це перетворило його на смертельну пастку. Кожна ж тварина чекає лише влучної миті, щоб накинутися.

«It's wolves!... It means we're in for **a hard winter**,» yelled Larry, leaping nimbly on to a chair» [10, с. 184]. Абсурдна ситуація, коли Ларрі почув гарчання і вказав, що це були вовки, що віщувало сувору зиму.

В романі “My family and other animals” було використано гіперболу 6 разів.

3.5. Вульгаризми та епітети – засоби творення комічного в романі

Джеральда Дарелла

Автори сучасних творів досить часто використовують вульгаризми для передачі емоційного фону твору, хоча ці слова не є літературною мовою. В тексті автор використав в таких прикладах:

«'Yous wants someones who can talks your own language,' repeated the new arrival; '**thems bastards** ...» [10, с. 13]. Тут використано вульгаризм покидьки для відображення ставлення Спіро до інших таксистів.

«Gollys, Mrs. Durrells,' he bellowed, his huge face flushing red with wrath; 'whys you never tells me befores? Them **bastards** in the Customs.» [10, с. 16]. Автор показав ставлення Спіро до митників на острові та назвав їх виродками. І підкреслив гарне ставлення Спіро до сім'ї головного героя.

«What **fools** we are, eh? What **fools**, sitting here in the sun, singing. And of love, too!» [10, с. 24]. Автор описав комічно дружбу між найменшим героєм

та старою жінкою Агато. Вони часто співали пісні про любов, хоча Агата була для цього застара, а головний герой – замалим. Тож вона ласкаво називала їх дурнями.

«Well, Larry's so **bloody unreasonable**.» [10, с. 31]. Ларрі був дуже клятим і нерозсудливим героєм, що автор підкреслив, використовуючи вульгаризм.

«**All the fool** could do was to sit there grinning at Margo and singing Turkish love-songs.» [10, с. 53]. Після побачення з Турком, коли Марго з матір'ю поверталися додому, молодий хлопець вишкірявся, як дурень та співав турецьких пісень про любов. Цей опис змушує читача посміхнутися та уявити цю ситуацію з книги Джеральда Дарелла.

«You **fool**, not brandy!» yelled Leslie; «water... get some water.» «**What the hell's** going on?» he demanded.» [10, с. 116]. Комічна ситуація сталася, коли в будинку ледь не сталася пожежа і Марго спробувала загасити вогонь бренді, за що Леслі назвав її дурепою та він описав стан кімнати, як пекло.

«Be careful... watch out; he is **a bully**, that one!» said the man urgently.

Now he's **like a great duck**, » the man said, staring pensively at the gull, «fat duck, ugly duck, biting duck, aren't you, eh? » [10, с. 166-167]. Знайомство героя з чайкою також відбулося цікаво, сам власник назвав птаху –хуліганкою, цим майстерно описав її характер та одночасно прирівняв до великої, страшної та кусючої качки.

«**My God!**» said Larry, backing hastily and bumping into Leslie. «What the **devil's** that? » [10, с. 169]. Автор описує здивування Леслі, який побачив, щось незвичне і назвав це бісом.

«Call him off,» Larry commanded. «Gerry, get **the damn thing** under control; it's attacking me.» [10, с. 169]. Також стосунки описано з гумором, коли на Леслі напала одна з тварин і він назвав її чортовою річчю та попросив Джері відкликати його.

«That **bloody boy's** filled the sodding bath full of **bleeding snakes?**» said Leslie, making things quite clear.» [10, с. 177]. Кумедна ситуація сталася, коли Джері

поставив у ванну своїх вужів, а вони перелякали Леслі і він назав їх кривавими зміями.

«**Damn great things** like hosepipes.... It's a wonder I wasn't bitten.» [10, с. 177]

Ларрі назвав і прирівняв до проклятих чудових створінь, які були схожими на шланги та порадив що вони його не вкусили.

Отже, автор використав вульгаризми для надання і підвищенню емоційного забарвлення словам героїв. В романі було використано 19 вульгаризмів.

Для підсилення ефекту комічності Джеральд Дарелл також використав епітети.

Епітет – це означення (виражене прикметником або прикметниковим зворотом, рідше – прикладкою або дієприкметником), яке прямо або переносно описує властивості й характеристики особи, предмета, явища. Епітети допомагають найбільш чітко передати описуваний пейзаж, емоції чи події. [44].

В романі використані такі епітети для отримання комічного ефекту:

«Apart from Agathi, the person I liked best was the old, shepherd Yani, a tall, slouching man with a great hooked nose like an eagle, and **incredible** moustaches.» [10, с. 24]. Ще одним другом був старий пастух Яні, який мав неймовірні вуса. Тут автор використав епітет, щоб підкреслити зовнішність Яні.

«He had a sharp, **fox-like** face with large, slanting eyes of such a dark brown that they appeared black. They had a **weird**, vacant look about them, and a sort of bloom such as one finds on a plum, a pearly covering almost like a cataract.» [10, с. 25]. Ще один герой мав гостре, як в лисиці обличчя та великі розкосі очі, що мали темно-карий відтінок. Погляд був дуже дивним. Автор використав епітет, щоб підкреслити образ героя.

«He (pigeon) was the most **revolting** bird to look at, with his feathers pushing through the wrinkled scarlet skin, mixed with the horrible yellow down that covers baby pigeons and makes them look as though **they have been**

peroxidizing their hair.» [10, с. 28] При знайомстві з Квазімодо, ми розуміємо, що це найогидніший птах, якого коли-небудь можна було побачити в світі, також він мав жовтий пух, і складалося враження, що це пір'я мало вигляд окисленого перекисом волосся.

«The British sailors were a bit worried because the French seemed so **strong**, but when they saw that Nelson was so **little** affected by the whole thing that he was sitting on the bridge labelling his birds'-egg collection, they decided that there was really nothing to be scared about.» [10, с. 37]. Також історія змальована смішно, де за допомогою епітетів підкреслюється слабкість французів та незворушність Нельсона, що дає комічний ефект.

«I traced her name along the side: the bootle-bumtrinket. There it was; not only **an unusual name**, but an **aristocratically hyphenated one as well.**» [10, с. 99.] Назва власного човна «Бутл товстозадий» підібрана з гумором, та показує аристократичність та незвичність одночасно.

«They **crouched everywhere, ugly, ungainly, unpractical, creaking hideously to each other, and shedding bits of themselves with loud cracks like musket-shots**, accompanied by clouds of dust if you walked past them too heavily.» [10, с. 59]. Тут епітети використані, що підкреслити потворність.

«One of the first to arrive was Zatopec, an Armenian poet, a **short, stocky individual** with a **swooping** eagle nose, a shoulder-length mane of silvery hair and hands bulbous and twisted by arthritis.» [46, с. 71] Одним з цікавих героїв був поет Затопек і автор влучно використав епітет для підкреслення його особистої зовнішності.

«We stared at the **odd garment** and wondered what it was for.» [10, с. 92]. Дуже кумедною була ситуація з купальником. Тому що при першому погляді на купальний костюм, діти подумали, що він дивний і не зрозуміли для чого потрібна ця річ.

«Sometimes, perched between the shell's horny lips, here would be **a tiny, pale ivory pea-rab**, the **frail, soft-shelled, degenerate** creature that lived a **parasitic life** in the safety of the great shell's corrugated walls. It was interesting to

set off the clam colony's burglar alarm.» [10, с.103] При описі природи Джеральд Дарелл використав влучні епітети, які просто допомагають постати зображенню природи.

«The skin hung in folds and wrinkles all over its body, apparently pinned **loosely and haphazardly** to its flesh by black feather-stubs» [10, с. 142]. Епітети про вільно і хаотично прикріплену шкіру до м'яса викликає дивну посмішку.

«They would rush up to the wire of the cage, barging and squawking, treading on each other's feet, pecking at each other, and then stand in a disorderly, panting crowd looking up into the cage where the Magenpies, **sleek and elegant in their black and white suits**, would stare down at them and chuckle, like **a pair of city slickers** that have successfully duped **a crowd of bumbling and earnest villagers.**» [10, с. 152] Сороки описані, як гладкі та елегантні птахи вдягнені в костюми. Вони знущалися над собаками й автор прирівняв їх до натовпу незграбних та серйозних селян.

«Then came Mother, wearing an **enormous straw hat**, which made her look like an **animated mushroom**, clutching in one hand a large trowel with which to dig any interesting wild plants she found» [10, 156]. Капелюх матері робить схожою її на оживлений гриб, що надає цій героїні шарму.

Отже, автор за допомогою влучно підібраних епітетів зумів не лише гарно розкрити різних героїв, але й підняти настрій своєму читачеві. В романі було використано 40 епітетів.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Кожен автор має свій ідеостиль та свої прийоми написання роману. Джеральд Дарелл, як представник британського англійського гумору показав, що в романі “My family and other animals” він описав всіх героїв використавши таку особливість цього виду гумору. Найбільше, що кинулося в очі, це те, що письменник відноситься з помітною симпатією до своїх героїв. Тут були використані добрі жарти, що насправді захоплює і залишає приємний після смак після прочитаної книги.

В загальному було використані такі засоби творення комічного:

- Іронія – 14 випадки використання.
- Порівняння – 55 випадки використання.
- Метафора – 10 випадки використання.
- Гіпербола – 6 випадки використання.
- Вульгаризми – 19 випадки використання.
- Епітети – 40 випадки використання.

Отже, цей роман є яскравим представником використання засобів творення комічного в англomовному дискурсі.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Поняття дискурс пройшло складний та довгий шлях, оскільки воно опинилося на перетині таких наукових дисциплін: лінгвістика, соціологія, психологія. Зеллінг Гарріс вжив це значення вперше у 1952 році. За функціонально - комунікативним підходом дискурс – це фундаментальна форма повсякденної життєвої практики людини та комунікативне явище, що включає окрім тексту, зовнішні чинники.

Поняття дискурс досліджувало багато науковців, кожен вклав в це поняття щось своє. Вчені виділили такі типи дискурсу: науковий, офіційно-діловий, газетно-публіцистичний та розмовно-повсякденний дискурси. Оскільки існує багато різноманітних текстів окремо слід виділити художній та поетичний дискурси. Основною метою художнього дискурсу – вплив письменника на систему цінностей, переконань та знань читача за допомогою свого твору. Кожен автор має свій ідеостиль та використовує його в своїх творах. Ідеостиль проявляється в тексті та відображає світосприйняття та авторську картину світу.

Засоби творення комічного займають важливу роль в лінгвістиці при аналізі різних творів. Комічне розглядали на початку використовуючи 2 теорії: теорії бісоціації А . Кестлера та теорію з елементом опозиції С. Аттардо. Розвивалися теорії комічного з двох напрямків: у визначенні найважливіших аспектів об'єкту комічного і у аналізі його виникнення та сприйняття. Комічне тісно пов'язане з мовленням, уявленням, мозковою діяльністю та лінгвістикою і балансом усіх елементів.

Отже, комічне – категорія, що характеризує той аспект естетичного освоєння світу, який супроводжується сміхом без співчуття, страху і пригнічення. Форми комічного дуже різноманітні. Виділяють 4 форми комічного: гумор, іронію, сатиру та сарказм. Деякі автори для підкреслення

комічного ефекту використовують ще такі додаткові засоби творення комічного як: гіперболу, епітети, метафори та вульгаризми.

Окремо виділяють англійський гумор, для якого характерним є симпатія до об'єкту осміювання. Гумор виконує такі функції: виховну, адаптаційну, розкриває здатність до регуляції соціальної перцепції.

Джеральд Даррел описав своїх героїв використавши таку особливість британського гумору як помітну симпатію до всіх героїв роману. Також були використані добрі жарти.

В загальному було використано такі засоби творення комічного: іронії – 14 випадків використання, порівнянь – 55, метафор – 10, гіпербол – 6, епітетів – 40.

Отже, цей роман є яскравим представником використання засобів творення комічного в англomовному дискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Attardo S. Humorous texts: a semantic and pragmatic analysis. Berlin-New York: Mouton de Gruyter, 2001. 238 p.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К.: Академія, 2004. 344 с
3. Безугла Л. Р. Вербалізація імпліцитних смислів у німецькомовному діалогічному дискурсі : [монографія] / Безугла Л. Р. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2007. – 332 с.
4. Бергсон А. Сміх / А. Бергсон. – К. : Дух і Літера, 1994. – 164 с
5. Business Academy English, Почни сміятися над англійським та американським гумором URL <https://ua.be-english.com.ua/british-and-american-humor/>
6. Бібліотека Всеосвіта Cambridge dictionary URL <https://vseosvita.ua/library/embed/001j3n-7969.docx.html>
7. Вікіпедія вільна бібліотека. URL <https://en.wikipedia.org/wiki/Humour>
8. Воробйова І. П. / Художній текст у культурному, філологічному та лінгвістичному аспектах: міжвуз. конф., 1991 р.: тези доп. – К.: КДППМ, 1991. – С. 15-17.
9. Гром'як Р. Т. Літературознавчий словник-довідник: друге видання / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів, В. І. Теремко. – К.: Академвидав, 2007. – 508 с
10. Джеральд Дарелл Електронна книга URL https://www.academia.edu/34990888/MY_FAMILY_AND_OTHER_ANIMALS
11. Dijk T. A. van. Discourse, context and cognition // <http://www.discourse-in-society.org/teun.html>
12. Johan Paul Vorschule der Aesthetik/ Richter Johann Paul Friedrich Hamburg, 1804

13. Іронія в літературі. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://ukrclassic.com.ua/katalog/teoriya-literaturi/2700-ironiya-v-literaturi>
14. Jorgensen Marianne, Louise J. Phillips Discourse Analysis as Theory and Method. – London, 2002
15. Corral D.I. Humor: When Do We Lose It? / Irene Del Corral // Translation Review. – 1988. – Vol. 27, Issue 1. – P. 25–27.
16. Crystal D. The Cambridge encyclopedia of the English language / David Crystal. – 2-nd edition. – Cambridge: Cambridge University Press, 2003. – 499 p. – ISBN: 0-521-53033-4.
17. Кондратенко Н. Поліфонія як вияв карнанвалізації мови в художньому дискурсі некласичної парадигми. Мова. 2012. № 18. С. 205–208
18. Keith-Spiegel P. Early conceptions of humor: Varieties and issues / Patricia Keith-Spiegel // The Psychology of Humor; edited by J. H. Goldstein and P. E. McGhee. – New York: Academic Press, 1972. – P. 3-39
19. Koestler A. The Act of Creation. – New York: The Macmillan Company, 1964. – 751 p.
20. Літературні прийоми URL <https://literarydevices.net/sarcasm/>
21. Літературознавчий словник-довідник за редакцією Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. — К.: ВЦ «Академія», 2007
22. Mosès, Stéphane Émile Benveniste et la linguistique du dialogue. Revue de métaphysique et de morale (фр.) 32 (4). 2001 с. 509.
23. Maingueneau, Dominique; Angermüller, Johannes (31 травня 2007). Discourse Analysis in France. A Conversation. Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research (англ.) 8 (2). ISSN 1438-5627. Архів оригіналу за 13 лютого 2020. Процитовано 7 травня 2020
24. Masterclass URL <https://www.masterclass.com/articles/types-of-irony>
25. Masterclass URL <https://www.masterclass.com/articles/types-of-epithets>

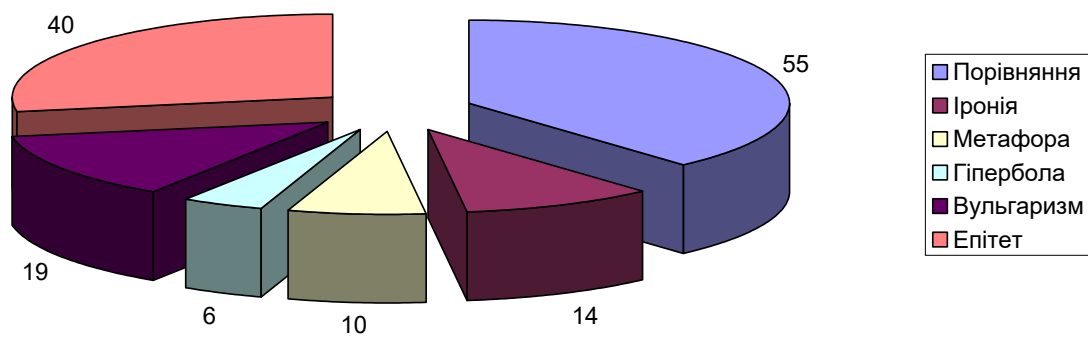
26. Навчальний посібник «Методи лінгвістичних досліджень» , Умань, 2019 URL
<https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/11808/1/%D0%9C%D0%9B%D0%94.pdf>
27. Rose, M. Parody: Ancient, Modern, and Post-modern. Cambridge: Cambridge University Press, 1993.
28. Serio P. How to read texts in France. Square of meaning: French School of Discourse Analysis: Per. With Fr. and Portuga. M.: Progress, 1999
29. Серажим К.С. Термін «дискурс» у сучасній лінгвістиці / К. С. Серажим // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен. – Харків: Константа, 2003. – С. 7-12
30. Cohen, Michal Fram. Deconstructing Derrida: Review of 'Structure, Sign and Discourse in the Human Sciences'. The Atlas Society (en-gb). Архів оригіналу за 14 грудня 2016. Процитовано 7 травня 2020.
31. Fox K. Watching the English. The Hidden Rules of English Behaviour. London: Hodder, 2005. 426 p.
32. Foucault, Michel. L'Ordre du discours. Lecon inaugurale au College de France prononcee le 2 decembre 1970. part 1, 1971, Gallimard
33. Foucault, Michel. L'Ordre du discours. Lecon inaugurale au College de France prononcee le 2 decembre 1970. part 2, 1971, Gallimard
34. Mosès, Stéphane Émile Benveniste et la linguistique du dialogue. Revue de métaphysique et de morale (фр.) 32 (4). 2001 с. 509.
35. Van Dijk., Teun. Ideology: A Multidisciplinary Approach. Sage. 1998
36. Maingueneau, Dominique; Angermüller, Johannes (31 травня 2007). Discourse Analysis in France. A Conversation. Forum Qualitative Sozialforschung / Forum: Qualitative Social Research (англ.) 8 (2). ISSN 1438-5627. Архів оригіналу за 13 лютого 2020. Процитовано 7 травня 2020
37. Harris, Z. Discourse Analysis. Language. 1952, с. 2.

38. Шевченко І.С. Проблеми типології дискурсу / І. С. Шевченко, О. І. Морозова // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / Під загальн. ред. Шевченко І. С.: Монографія. – Харків: Константа, 2005. – С. 233 – 236.
39. Tannen D. Conversational Style: Analyzing Talk Among Friends. – Connecticut - London: Ablex Publishing, Westport, 1984. – 272 p.
40. Чудінов А.Н. Словник іншомовних слів, які увійшли до складу української мови ". Чудінов А.Н. 1910
41. Українська правда URL <https://www.pravda.vn.ua/2018/03/22/pro-gumor-bez-gumoru/>
42. Українська правда URL <https://www.pravda.vn.ua/2018/03/22/pro-brutanskiygumor-/>
43. Self-publishing school URL <https://self-publishingschool.com/irony/>
44. Searle J. Conversation. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1989. P. 7–29.
45. Waytravel Cambridge dictionary URL <https://waytravel.com.ua/shho-take-metafora.html>
46. Waytravel Cambridge dictionary URL <https://waytravel.com.ua/shho-take-sarcazm.html>
47. Waytravel Cambridge dictionary URL <https://waytravel.com.ua/shho-take-giperbola.html>
48. ZNO club URL https://znoclub.com/mova-ta-literatura/551-khudozhni-zasobi-literaturi-tablitsi.html#google_vignette
49. Ukrclassic <https://ukrclassic.com.ua/katalog/teoriya-literaturi/2764-giperbola>
50. Skrhova V. An Analysis of English National Character with Main Focus on Social Inhibitions: Bachelor Thesis, Brno: University Brno, 2015. 49 p.

Загальна таблиця кількості використання засобів творення гумору в
романі

Назва	Кількість
Порівняння	55
Іронія	14
Метафора	10
Гіпербола	6
Вульгаризм	19
Епітет	40

Кількість засобів творення комічного в романі Джеральда Дарелла

Засоби творення комічного в романі Джеральда Дарелла "My family and other animals"

Назва лексико-стилістичного засобу	Приклад використання в романі
Іронія	«You will all have to resign yourselves to the fact that I shall be taken from you at an early age, suffering from fatty degeneration of the heart» [45, с. 50].
Іронія	«What a jolly idea! Don't forget to shake the fish out of them when you come out of the water. » [46, с. 92].
Іронія	« Mother's Circus , Larry called it, and would irritate her by bellowing out of the window: «Oi! Lady, wot time does the big top go up, hay?» [46, с.171].
Іронія	«I think it shows a nice sense of the importance of things,» said Larry. « Whitebait before women.
Іронія	«Overflowing with the milk of human kindness, the family had invited everyone they could think of, including people they cordially disliked». [46, с. 173].
Іронія	«On the little card, in the column headed Description of Passengers had been written, in neat capitals: One travelling Circus and Staff [46, с. 187].
Порівняння	«The rest of us felt too apathetic to think of anything except our own ills, but Larry was designed by Providence to go through life like a small, blond firework , exploding ideas in other people's minds, and then curling up with cat-like unctuousness and refusing to take any blame for the consequences. » [46, с. 5]
Порівняння	«For me, lying on the floor, labelling my collection of shells,

	it had brought catarrh, pouring it into my skull like cement , so that I was forced to breath stertorously through open mouth.» [46, c. 5]
Порівняння	«Behind him strolled Leslie, short, stocky , with an air of quiet belligerence, and then Margo, trailing yards of muslin and scent. Mother, looking like a tiny, harassed missionary in an uprising... [46, c. 8]
Порівняння Порівняння	« Margo swollen up like a plate of scarlet porridge . . . Leslie wandering around with fourteen fathoms of cotton wool in each ear . . . Gerry sounds as though he's had a cleft palate from birth. . . . » [46, c. 5].
Порівняння	«'What an entry,' said Larry bitterly. 'I had hoped to give an impression of gracious majesty, and this is what happens ... we arrive in town like a troupe of medieval tumblers. '» [46, c. 8].
Порівняння	«She must have been well over seventy, but her hair was still black and lustrous, plaited carefully and wound round a pair of polished cow's horns , an ornament that some of the older peasant women adopted. As she sat in the sun, like a great black toad... »[46, c. 23].
Порівняння	«The new arrival was duly christened Achilles, and turned out to be a most intelligent and lovable beast, possessed of a peculiar sense of humour.
Порівняння	«For a long time after he could feed himself, and when all his feathers had grown, Quasimodo retained a sprig of yellow down on his head which gave him the appearance of a rather pompous judge wearing a wig several sizes too small. [46, c. 29].
Порівняння	«'Oh, stop talking like a bishop . . . you'll be advocating

	cold baths next.'» [46, c. 31]
Порівняння	«At one window of the room stood Theodore's telescope , its nose to the sky like a howling dog , while the sills of every window bore a parade of jars and bottles containing minute freshwater fauna, whirling and twitching among the delicate fronds of green weed.» [46, c.50].
Порівняння	«No, » said Larry firmly. «I'm not going to do it if it means that I have to champ my way like a damned ungulate through bushels of raw fruit and vegetables .» [46, c. 50].
Порівняння Порівняння	Into the brilliant circle of white light a weird creature would appear, a pear-shaped body, long antennae that twitched indignantly, a tail like sprigs of heather , and on each side of it (slung like sacks of onions on a donkey) the two large sacs bulging with pink beads. [46, c. 47].
Порівняння	«The Turk, when he arrived, turned out to be a tall young man, with meticulously waved hair and a flashy smile that managed to convey the minimum of humour with the maximum of condescension. He had all the sleek, smug self-possession of a cat in season . He pressed Mother's hand to his lips as though he was conferring an honour on her, and scattered the largesse of his smile for the rest of us. Mother, feeling the hackles of the family rising , threw herself desperately into the breach.» [46, c. 51].
Порівняння	«We went in the cheapest seats, so close to the screen that I got a headache, » said Mother, «and simply crammed together like sardines .» [46, c. 52].
Порівняння	«The composition of the crowd showed how well loved the saint was by the Corfiots: there were elderly peasant women in their best black clothes, and their husbands, hunched as

	olive-trees»
Порівняння	«I was caught firmly between five fat peasant women, who pressed on me like cushions and exuded sweat and garlic, while Mother was hopelessly entangled between two of the enormous Albanian shepherds. » [46, с. 60].
Порівняння	«He became... er... most upset about it and was acting more like a circus horse than a charger. » [46, с. 65].
Порівняння	«The next invasion consisted of three artists, Jonquil, Durant, and Michael. Jonquil looked, and sounded, like a cockney owl with a fringe; » [46, с. 71].
Порівняння	«While we were still coping with these three, another guest arrived in the shape of Melanie, Countess de Torro. She was tall, thin, with a face like an ancient horse , crow-black eyebrows, and an enormous cushion of scarlet hair on her head. She had hardly been in the house five minutes before she complained of the heat, and to mother's consternation and my delight, she caught hold of her scarlet hair and removed it, revealing a head as bald as a mushroom top. » [46, с. 73].
Порівняння	«Leslie leapt to his feet, overturning his chair, and flicked out desperately with his napkin, sending the scorpion rolling across the cloth towards Margo, who promptly let out a scream that any railway engine would have been proud to produce. » [46, с. 79].
Порівняння	«So the Bootle-Bumtrinket, tied to the end of the jetty, floated there in all her glory, looking like a very vivid, overweight Manx cat. » [46, с. 101]
Порівняння	Sometimes, perched between the shell's horny lips, here would be a tiny, pale ivory pea-rab , the frail, soft-shelled ,

	degenerate creature that lived a parasitic life in the safety of the great shell's corrugated walls. [46, c. 103].
Порівняння	«They were like small ungainly caravans moving about, bumping into each other, bargaining through the weeds, or rumbling swiftly across the sand among the towering clamshells and sea-fans. [46, c. 104].
Порівняння	«They haven't held out any hope for her for the last forty years and she's still as strong as an ox ,» said Larry. [46, c. 119].
Порівняння Порівняння	«They squatted there like two obese, leprous Buddhas , peering at me and gulping in the guilty way that toads have. Holding one in each hand, it was like handling two flaccid, leathery balloons , and the toads blinked their fine golden filigreed eyes at me, and settled themselves more comfortably on my fingers, gazing at me trustfully, their wide, thick-lipped mouths seeming to spread in embarrassed and uncertain grins.» [46, c. 128].
Порівняння	The baby squatted in my palm, its belly spreading out like a water-filled balloon , and wheezed hopefully. [45, c.142].
Порівняння	The bird gave a chuck of alarm and the other one flew out of the room and joined it; they flapped off into the magnolia tree, chuckling hoarsely, like schoolboys caught raiding an orchard .
Порівняння Порівняння	When he opened the door Larry uttered a moan like a soul in torment . Piles of manuscript and typing paper lay scattered about the floor like drifts of autumn leaves , most of them with an attractive pattern of holes punched in them. The typewriter stood stolidly on the table, looking like a

Порівняння	disembowelled horse in a bull ring, its ribbon coiling out of its interior, its keys bespattered with droppings. The carpet, bed, and table were a-glitter with a layer of paper clips like frost. The Magenpies, obviously suspecting Larry of being a dope smuggler, had fought valiantly with the tin of bicarbonate of soda, and had scattered its contents along a line of books, so that they looked like a snow-covered mountain range. [45, c. 145]
Порівняння	
Порівняння	
Порівняння	When he opened the door Larry uttered a moan like a soul in torment. Piles of manuscript and typing paper lay scattered about the floor like drifts of autumn leaves, most of them with an attractive pattern of holes punched in them. The typewriter stood stolidly on the table, looking like a disembowelled horse in a bull ring, its ribbon coiling out of its interior, its keys bespattered with droppings. The carpet, bed, and table were a-glitter with a layer of paper clips like frost. The Magenpies, obviously suspecting Larry of being a dope smuggler, had fought valiantly with the tin of bicarbonate of soda, and had scattered its contents along a line of books, so that they looked like a snow-covered mountain range. [45, c. 145]
Порівняння	
Порівняння	
Порівняння	
Порівняння	So, clasping the puppy (like a dimly conscious sausage) under one arm, Mother climbed into the car and drove home in triumph to show the new addition to the family. [45, c. 153]

Порівняння Іронія	Then my room was torn asunder by magpies. Now we have snakes in the bath and huge flocks of albatrosses flapping round the house, making noises like defective plumbing . [45, с. 178]
Порівняння	Apparently he disapproved of my hawking him around der ьfarm like an old sack , ruffling his feathers. [45, с. 8]
Порівняння	As I stooped to pick him up he snapped his beak, uttered a loud, harsh scream, and lifted his wings above his back in the posture usually adopted by tombstone angels . [45, с. 168]
Порівняння	He lay there, trussed up as though for market , glaring at me and uttering muffled screams of rage [45, с. 168]
Порівняння	«I believe pepper is a good thing for dog-fights,» observed Theodore, the feathers settling on his beard like snow , «though of course I have never tried it myself.» [45, с. 184]
Порівняння	The room looked like a hen-roost that had been hit by a cyclone....[45, с. 184]
Самоіронія	'I like that!' said Larry indignantly; ' I'm far and away the most reasonable member of the family .' [45, с. 31]
Метафора Вульгаризм	«'Yous wants someones who can talks your own language,' repeated the new arrival; 'thems bastards ... if yous will excuses the words .. . would swindles their own mothers.» [46, с. 13]
Метафора Порівняння	«'Why? Why? Because if you did you would be changed when you woke. Yes, the black cypresses, they are dangerous. While you sleep, their roots grow into your brains and steal them, and when you wake up you are mad, head as empty as a whistle '» [46, с. 24].
Метафора	«'Well, if you insist on stuffing him full of useless

	information , I suppose George would have a shot at teaching him,* said Larry» [46, c. 32].
Метафора	«The weird thing about it was its wing-cases; it looked as though it had sent them to the laundry and they had shrunk, for they were very small and appeared to have been constructed for a beetle half the size. I toyed with the idea that it may have found itself without a pair of clean wing-cases to put on that morning and had to borrow its younger brother's pair... [46, c. 64]»
Метафора	«The Magenpies had been through the room as thoroughly as any Secret Service agent searching for missing plans »
Метафора	It became obvious that the Magenpies had indulged in a party of their own, and were very drunk [46, c. 176].
Метафора Вульгаризм	«Yes, when I goes through a village I blows my horns like Hells and scares them all to death. » [46, c. 183].
Метафора	It became obvious that the Magenpies had indulged in a party of their own, and were very drunk [46, c. 176].
Гіпербола	«Well, I don't see why I should freeze to death... why tear all the bedclothes off? » [46, c. 73].
Гіпербола	« Delight , and before long we were all covered with white sugar, and I had a dreadful thirst. »[46, c. 53].
Гіпербола	«Anyway, it took us hours and hours , because the poor horse was tired, and I was sitting there trying to be polite, dying to scratch myself, and longing for a drink.» [46, c. 53].
Гіпербола	«Well,» observed Larry as we sat over dinner, «don't blame me if the house is hit by a cyclone. I've warned you; I can do no more.» [46, c. 170].
Гіпербола	«I assure you the house is a death-trap. Every conceivable nook and cranny is stuffed with malignant faunae waiting to

	pounce. [46, c. 178].
Гіпербола	«It's wolves!... It means we're in for a hard winter ,» yelled Larry, leaping nimbly on to a chair» [46, c. 184].
Вульгаризм	«'Yous wants someones who can talks your own language,' repeated the new arrival; ' thems bastards ...» [46, c. 13].
Вульгаризм	«Gollys, Mrs. Durrells,' he bellowed, his huge face flushing red with wrath; 'whys you never tells me befores? Them bastards in the Customs.» [46, c. 16]
Вульгаризм	«What fools we are, eh? What fools , sitting here in the sun, singing. And of love, too!» [46, c. 24].
Вульгаризм	«Well, Larry's so bloody unreasonable .» [46, c. 31].
Вульгаризм	« All the fool could do was to sit there grinning at Margo and singing Turkish love-songs.» [46, c. 53].
Вульгаризм	«You fool , not brandy!» yelled Leslie; «water... get some water.» « What the hell's going on?» he demanded.» [46, c. 116].
Вульгаризм Порівняння	«Be careful... watch out; he is a bully , that one!» said the man urgently. Now he's like a great duck , » the man said, staring pensively at the gull, «fat duck, ugly duck, biting duck, aren't you, eh? » [46, c. 166-167].
Вульгаризм	« My God! » said Larry, backing hastily and bumping into Leslie. «What the devil's that? » [46, c. 169].
Вульгаризм	«Call him off,» Larry commanded. «Gerry, get the damn thing under control; it's attacking me.» [46, c. 169].
Вульгаризм	«That bloody boy's filled the sodding bath full of bleeding snakes? » said Leslie, making things quite clear.» [46, c. 177].
Вульгаризм	« Damn great things like hosepipes.... It's a wonder I wasn't bitten.» [46, c. 177]

Іронія Метафора	'Well, if you insist on stuffing him full of useless information , I suppose George would have a shot at teaching him,* said Larry. [45, c. 32]
Іронія Метафора	No matter how we tried there was always some last-minute hitch that switched the points and sent our carefully arranged plans careering off on a completely different track from the one we had anticipated . [45, c. 173]
Вульгаризм Іронія	'What fools we are, eh? What fools , sitting here in the sun, singing. And of love, too! [45, c. 24].
Вульгаризм	All the fool could do was to sit there grinning at Margo and singing Turkish love-songs. [45, c. 53].
Вульгаризм	« Why should we have to fawn all over the old hag because she's a relation, when the really sensible thing to do would be to burn her at the stake .» [45, c. 120]
Вульгаризм	«Who the hell's playing bagpipes?» demanded Larry as he swept in. [45, c. 123]
Вульгаризм	«Can't you tempt the brute with something? What do they eat?» [45, c. 179]
Вульгаризм	«Watch outs,» he roared; «I'll fixes the bastards .» [45, 184]
Епітет	«Apart from Agathi, the person I liked best was the old, shepherd Yani, a tall, slouching man with a great hooked nose like an eagle, and incredible moustaches.» [46, c. 24].
Епітет	«Gollys, Mrs. Durrells,' he bellowed, his huge face flushing red with wrath; 'whys you never tells me before? Them bastards in the Customs.» [46, c. 16].
Епітет	«He had a sharp, fox-like face with large, slanting eyes of such a dark brown that they appeared black. They had a

	weird , vacant look about them, and a sort of bloom such as one finds on a plum, a pearly covering almost like a cataract.» [46, c. 25].
Эпитет	«He (pigeon) was the most revolting bird to look at, with his feathers pushing through the wrinkled scarlet skin, mixed with the horrible yellow down that covers baby pigeons and makes them look as though they have been peroxidizing their hair. » [46, c. 28]
Эпитет	«The British sailors were a bit worried because the French seemed so strong , but when they saw that Nelson was so little affected by the whole thing that he was sitting on the bridge labelling his birds'-egg collection, they decided that there was really nothing to be scared about.» [46, c. 37].
Эпитет	«I traced her name along the side: the bootle-bumtrinket. There it was; not only an unusual name , but an aristocratically hyphenated one as well. » [46, c. 99.]
Эпитет	«They crouched everywhere, ugly, ungainly, unpractical, creaking hideously to each other, and shedding bits of themselves with loud cracks like musket-shots , accompanied by clouds of dust if you walked past them too heavily.» [46, c. 59].
Эпитет	«One of the first to arrive was Zatopec, an Armenian poet, a short, stocky individual with a swooping eagle nose, a shoulder-length mane of silvery hair and hands bulbous and twisted by arthritis.» [46, c. 71]
Эпитет	«We stared at the odd garment and wondered what it was for.» [46, c. 92].
Эпитет	«Sometimes, perched between the shell's horny lips, here would be a tiny, pale ivory pea-rab , the frail, soft-shelled ,

	degenerate creature that lived a parasitic life in the safety of the great shell's corrugated walls. It was interesting to set off the clam colony's burglar alarm.» [46, c.103]
Епітет	«The skin hung in folds and wrinkles all over its body, apparently pinned loosely and haphazardly to its flesh by black feather-stubs» [46, c. 142].
Епітет	«The skin hung in folds and wrinkles all over its body, apparently pinned loosely and haphazardly to its flesh by black feather-stubs» [46, c. 142].
Епітет Епітет	«They would rush up to the wire of the cage, barging and squawking, treading on each other's feet, pecking at each other, and then stand in a disorderly, panting crowd looking up into the cage where the Magenpies, sleek and elegant in their black and white suits , would stare down at them and chuckle, like a pair of city slickers that have successfully duped a crowd of bumbling and earnest villagers .» [46, c. 152]
Епітет Порівняння	«Then came Mother, wearing an enormous straw hat , which made her look like an animated mushroom , clutching in one hand a large trowel with which to dig any interesting wild plants she found» [46, 156].
Епітет	Having made a joke, he would smile in his beard with a sort of vulpine pleasure which was quite unaffected by anyone else's reactions. [45, c. 32]
Епітет	Leslie was very puzzled , but he promised to fit a new mast as soon as he'd worked out the correct specification [45, c. 100]
Епітет	«I like that! A thing like a Roc flapping about on the floor attacking everyone, and you tell me not to frighten it.» [45, c.

	169]
Епітет	If anyone was going to seduce Dodo, they felt, it was going to be one of them, not some scrawny village pariah [45, c. 184]